Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 62 (13551) | 1974 оной мартын 15, пятница | Сэн 2 мүнгэн

АГРОНОМ

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта тарялан, сабшалан бэлшээринн ургаса дээшэлүүлжэ, газар тарялангай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ, ниитын адууһа малаа шэмэтэй һайн тэжээлээр хангаха талаар тодорхой зорилгонууд табигданхай. Үдэр ехэ уялганууд абтанхай. Жэшээнь, энэ жэлдэ нёдондонхиһоо 1,5 дахин ехэ ороо҄һо таряа, гурба дахин ехэ силосэй ногоо, хоёр дахин ехэ үбһэ абахаар хараалагданхай. Энэмнай хүнгэхэнөөр бэелүүлэгдэшэхэ хэрэг бэшэ. Зүгөөр бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэбэл, эдэ зорилгонууд дүүргэгдэмээр гээшэ.

Газар тарялангай талаар табигдаһан эдэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ колхоз, совхозуудай, аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүдэй, Хүдөө ажахын министерствын, совхозуудай нэгэдэл болон трестинүүдэй агрономууд гол шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Эдэнэр тарялангаа зүбөөр хубаарилха, тэндэ эгээн ехэ ургаса, ажахыда шухала хэрэгтэй ургамалнуудые шэлэн олоод, тэрэнние һайн шанартайгаар тариха хүдэлмэри эмхидхэхэ уялгатай байна ха юм.

Эдэ бүхы асуудалнууд һаяхан боложо үнгэрһэн агрономуудай республиканска зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдэһэн байна. Зорилго юуб гэхэдэ, эндэ зүбшэгдэһэн ёһоор агроном бүхэн ажахы доторойнгоо арга боломжонуудые элишэлжэ, үдэр саг гээнтүй, хараалагдаһан түсэбүүдые бэелүүлхээр эмхидхэлэй хүдэлмэри шанартайгаар ябуулха болоно бшуу.

Ороо҄һо таряа болон газар тарялангай продукци абалгые жэлэй туршада иимэ ехээр нэмээхын тула юун хэрэгтэй болоноб? Тарялан, сабшалангай ургаса гэнтэ иимэ ехээр дээшэлүүлжэрхихэнь бэрхэтэй байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ энэ зорилгые бэелүүлхын тула үшөө нэгэ арга — тарялан үргэдхэхэ зам хэрэглэгдэхэ болоно. 1974 ондо республикын колхоз, совхозуудта 58—60 мянган гектар шэнэ, боро газар хахалагдажа, тарилга хэхээр хараалагданхай. Энээнэй хажуугаар ороо҄һо таряанай ургасые гектар бүриһөө 2,5 центнерээр дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Тиихын тула 100 мянган гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха, 200 мянган гектарта хоро сасагдажа, таряанай буртаг ногоон усадхагдаха байна.

Хабарай тарилгын худэлмэриин эхилхэ саг ойртоо. Тиимэһээ агроном бүхэн өөрынгөө хэхэ хүдэлмэрине нарин түсэблэжэ, тэрэнээ үдэр сагаарнь хубаарилжа, бүхы хүдэлмэреэ нарин һайнаар эмхидхэхэ уялгатай.

Агроном — газарай эзэн. Тиимэл һэн хойноо нэн түрүүн энэ жэлдэ хахалагдаха шэнэ, боро газараа дары шэнжэлжэ, тэндэ ямар агротехникэ хэрэглэхэ байһанаа шиидхэхэ ушартай. Хоёрдохёор, тарилга хэхэ газараа зүбөөр хубаарилха гээшэ ехэ удха шанартай. Илангаяа нютагай эрхэ байдалда ямар ороо҄һото ургамалые тарибал, ехэ ургаса үгэхэб, малай тэжээлдэ хэрэглэхэдэ ямаргай байхаб гэжэ сэгнэхэ байна. Юуб гэхэдэ, республика дотор мүнөө хуряагдадаг шэниисын жаран процентнь малай тэжээлдэ хэрэглэгдэнэ бшуу. Теэд манай республикын олонхи нютагуудта малай тэжээлдэ шухала хэрэгтэй обёос, ешмээн шэниисэһээ дээгүүр ургаса үгэнэ. Тиимэһээ ороо҄һото ургамалнуудайнгаа бүхы тарилгые хороонгүйгөөр тэжээлэй үнэтэ ургамалнуудые ехээр тариха арга бии. Энээнние имагтал агрономууд шиидхэхэ ёһотой.

Техническэ болон тэжээлэй ургамалнуудые һайнаар ургуулха гэбэл, тэрэнние тусхай звенонуудта даалгаха хэрэгтэй гэжэ түрүү ажахынуудай дүй дүршэл гэршэлнэ. Жэшээнь, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой хартаабха, овощ, кукуруза, куузику ургуулха ажахын тоото звенонууд олон жэлдэ нэгэл газар дээрээ ажалладаг. Тиимэһээ тэдэнэр газар, уһаяа һайса шэнжэлжэ, ямар агротехникэ хэрэглэхэ, ямар үтэгжүүлгэ хэды шэнээр оруулха, ямар болзорто тарилга хэхэ тухайгаа һайн мэдэжэ байдаг. Эдэнэрэй салин хүлһэн абаһан продукциинь зэргээр тогтоогдодог юм. Хэды тиимэ байгаашье, республикын олохон ажахынуудта иимэ звенонууд һайнаар эмхидхэгдэнэгүй, тэндэ ажалладаг хүнүүдэй саг үргэлжэ һэлгэгдэнэ. Иимэ баримтануудта эсэс табиха саг ерээ. Энэ жэлэй тарилгын урда тээ ажахы бүхэндэ хартаабхашадай, овощ, куузику ургуулагшадай, кукурузашадай, луговодуудай, олон жэлэй ногоо ургуулагшадай, бэлшээри һайжаруулагшадай тусхай звенонууд байгуулагдэжэ, тэдэнэртэ үйлэдбэриин түсэб хүргэгдэхэ, тэдэнэй түлөөһые абаһан продукциинь зэргээр тогтоогдохо, тэдэнэй таргашынь хэмжээ баталха болоно .Эндэ агрономуудай үүргэ, харюусалга ехэ.

Тарилгада һайн шанартай үрэһэ бэлдэхэ гээшэ агрономуудай нангин уялга. Ажахыда хэр һайн үрэһэн бэлдэгдэнэб, тэрэнэйл зэргээр агрономой хүдэлмэри сэгнэгдэхэ ёһотой гэжэ бүгэдэндэ элитэ. Мэргэжэл шадабаритай агрономууд сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байгаашье һаань, эрхим шанартай, нютагжаһан һайн сортын үрэһэтэй байха гэжэ оролдодог. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой ахамад агроном И. М. ..., Хяагтын аймагай «Родина» колхозой ахамад агроном Ф. С. Ворона гэгшэд энэ талаар бүгэдэндэ жэшээ харуулна. Эдэнэр үрэһэнэй участогуудта эгээн һайн газараа үгэдэг, тэндэхи хүдэлмэрине богони болзорто, шанартайгаар хүүлдэг, минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг байха юм. Тиигээд тэндэ буртаг үбһэ ногоо үгы бүхы хэмжээ абадаг. Энэ ушарта үрэһэнэй участогуудһаа тогтууритай баян ургаса хуряагдадаг, ороо҄һо бусашье холисогүй сэбэр байдаг. Тиимэһээ тэдэнэр үрэһэнэй шанартаа сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэжэ шадана байна.

Теэд колхоз, совхозуудай олонхи агрономууд энэ гол уялгаа дүүргэнэгүй, мүнөө хүрэтэр үрэһэ хүрэнгэ бэлдэхэ хэрэг гуримшуулагдаагүй байһаар. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороо҄һото ургамалнуудай 35 процентнь сортовой бэшэ, ... сортын хүрэнгөөр, 12 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй үрэһөөр таригдаһан шуу. Илангаяа обёосой, ешмээнэй, горохой үрэһэн сортынгоо, шанартаа талаар бирагүй. Энэмнай ороо҄һо таряанай ургаса дээшэлүүлгэдэ ехэ һаад хүргэнэ ха юм.

Сабшадаа иимэ байдалые тэсэхын аргагүй. Нютагжаһан һайн сортын, эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгэтэй болохо талаар колхоз, совхозуудай агрономууд бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа харуулха ушартай. Һайн үрэһэн — ургасын эхин гэжэ тэдэнэр мартаха ёһогүй. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ үрэһэеэ нара, һалхинда гаргажа шаргуулха, һайса сэбэрлэхэ, хордохо хүдэлмэри үргэн хэмжээтэйгээр ябуулагдаха болоно.

Тарялан, сабшалан, бэлшээри уһалха, зүбөөр үтэгжүүлхэ гээшэ мүн лэ агрономуудай зайлашагүй анхарха хэрэг мүн. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүд ехээр абтадаг боложо, тэрэнние зүбөөр хадагалха, саг сооһь зохихо хэмжээгээрнь хүрьһэндэ оруулха талаар агрономуудай үүргэ, харюусалга ехэ. Теэд бодото байдалые шалгаад үзэхэдэ, олон дутагдалнууд ушарна. Ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүд һайса бүридхэлдэ абтанагүй, газаа досоо хэбтэжэ муудана. Олохон колхоз, совхозуудта наг ... саг соогоо тарялан, сабшалан дээрэ гаргагдангүй, хэдэн жэлээрээ хэбтэнэ. Энэ жэлэй ургасада бии бүхы шэбхэеэ хэрэглэхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухалхы зорилго мүн.

Республикамнай уһалагдамаар сабшалан, тарялан болон бэлшээреэр баян. Тиин жэл бүхэндэ нилээд ехэ иимэ газар уһалагдангүйгөөр үлэнэ. Илангаяа тарялан, бэлшээри мууса уһалагдана. Иигэжэ гүрэнэй, колхозуудай мүнгэ зөөри гаргашалжа, уһалууриин системэнүүдэй бүтээгдээшье һаань, тэрэнние хэрэглэнгүй байха гээшэ ... хэрэг болоно. Теэд эдэ бүгэдые хэн эмхидхэхэ, ... болоноб? Агрономууд, мелиораторнууд. Мүн тиигээд һайрам урдажа захалхань. Энэ ехэ шииг нойтон тогтоожо абабал, ургасада айхабтар туһатай байха.

Колхоз, совхозуудай агрономуудай хэхэ юумэн олон. Эдэнэр лэ нютагай эрхэ байдалда, поли бүхэндэ таарамжатай агротехникэ, тарилгын болзор гаргаха ушартай. Агроном — газар тарялангай ажалай ёһотой технолог, тэрэнние эмхидхэгшэ мүн.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр И. И. Болдогоевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Республикын партийна, совет ... ажахын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо ... үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэй түлөө, түрэһөөр 60 наһанай ойн ... тохёолдуулан Байгалай рыбакколхозсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Болдогоев Иннокентий Иннокентьевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **В. ДУБРОВСКИЙ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1974 оной мартын 14.

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

СУУТА ХОНИШОНОЙ ОТАРАДА

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Ленинэй орденто Борьёогой совхозой хонишод дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан юм. Республикын суута хонишод Дмитрий Свистунов, Балдан-Нима Гомбожапов, Социалис Ажалай Герой Гасаран Рабдаев гэгшэд зуун эхэ хонин бүриһөө 120—140 хурьга абахаар шиидэһэн байгаа.

Совхозой түб—Борьёоһоо шанха зуун тээшээ, арбаад модоной газарта оршодог Дээдэ-Сэргэ һууринда суута хонишон Дмитрий Яковлевич Свистуновой отара байрланхай. Нүхэр Свистунов Александра Федоровна һамгантайгаа сүлөөгүйхэн, нарай хурьгадаа эдеэлүүлжэ байба.

Эгээ мүнөө жара гаран хонид эхирлээ. Үдэр һунигүй ээлжээлэн дежурланабди. Сакманщигууд Александра Алимасова, Геннадий Шалонов, Виктор Андреев гэгшэд ажалдаа үнэн сэхээр хандана. 619 эхэ хонидые харуулһалнабди. Байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 140—150 хурьган абтаха гэжэ найданабди,— гэжэ Дмитрий Яковлевич бидэндэ хөөрэнэ.

Д. Я. Свистунов үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 155 хурьга абаһан, хонин бүриһөө 4 килограмм 400 грамм нооһо хайшалжа тушааһан юм. Энэшье жэлдэ нёдондонойнгоо түйлалтые алдахагүйн тула оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байна.

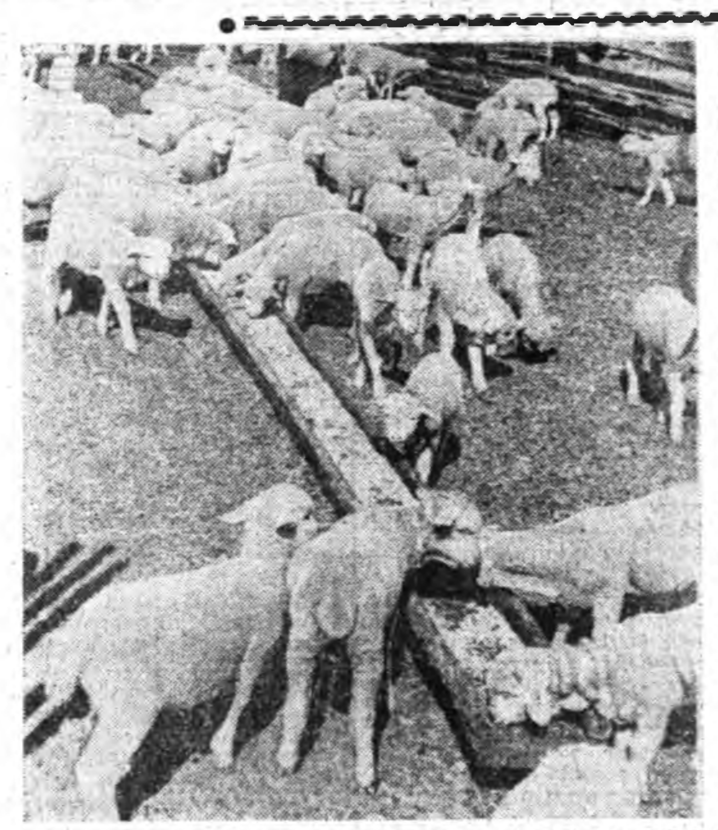

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Октябриин Революциин орденто Д. Я. Свистунов; тобир һайнаар түлжүүлэгдэжэ байһан хурьгад тэжээл шэмхэлнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ж. ПОМПИДУТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев Франциин Республикын Президент Жорж Помпидутай мартын 13-наб үдын урда хэдэн часай туршада хөөрэлдэһэн байна.

Совет-франдуз харилсаанай асуудалнууд, уласхоорондын байдалда хабаатай хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд этигэл найдабариин оршон байдалда зүбшэлэгдэжэ үргэлжэлөө.

Франциин Президентын хүндэлэлдэ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев мартын 13-да Франциин Республикын Президент Ж. Помпидугай хүндэлэлдэ обед эмхидхээ. Совет-француз хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад, тэрэшэлэн Грузиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. А. Шеварднадзе, Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Г. С. Дзоценидзе, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили гэгшэд обедтэ байлсаба.

Обед хани, халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду үгэнүүдые хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬ Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ, ФРАНЦИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ Ж. ПОМПИДУГАЙ УУЛЗАЛГА ТУХАЙ

Франциин Республикын Президент Ж. Помпиду КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй уряалаар Советскэ Союзда ерээд, 1974 оной мартын 12—13-да байгаа. Совет-француз дээдэ тушаалтадай зүбшэлэлгэнүүдые улам үргэдхэһэнэй үндэһөөр, Л. И. Брежнев Ж. Помпиду хоёр хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, эдэнь хани барисаанай, харилсан хүндэлэлсэлгын оршон байдалда үнгэрөө.

Энэ уулзалгань Хара далайн эрьедэ, Кавказдахи Пицунда хотодо болоһон байна. Тус уулзалгада:

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшад А. М. Александров, А. И. Блатов, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын коллегиин гэшүүн Ю. В. Дубинин;

Француз талаһаа—гадаадын хэрэгүүдэй министр Мишэль Жобер, республикын Президентын канцеляриин генеральна секретарь Эдуард Балладюр, Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын генеральна секретарь Жоффруа де Курсель, Францаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Жак Вимон, Франциин МИД-эй хэблэлэй таһагай директор Рауль Делэй, Президентын канцеляриин советнигүүд Габриэль Робэн, Ксавье Маркетти гэгшэд хабаадаа.

Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду совет-француз харилсаанай байдалаар сэдьхэлээ ханаһанхай байһанаа элирхэйлээд, элдэб асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондын харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ ба гүнзэгырүүлхэ гэжэ һанамжалба.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ уласхоорондын байдалай олон асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсэһэн байна.

Гол шухала документнүүдые — СССР Франци хоёрой хоорондын харилсаа холбооной гол гуримуудые, политическэ зүбшэлэлгэнүүд тухай протоколые баримталан бэелүүлхэ гэжэ Советскэ Союзай ба Франциин эрмэлзэдэг байһыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, Франциин Президент лаблан баталаа.

Энэ уулзалга хоёр ороной арадуудай үндэһэн аша туһада, Европын ба уласхоорондын аюулгүй байдал батадхалгын хэрэгтэ харюусадаг совет-француз заншалта хани барисаанай бата бэхи байһанай шэнэ гэршэ болоно. (ТАСС).

Франциин Президент Ж. Помпиду бусаба

АДЛЕР. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневтэй уулзаха, хөөрэлдэхын тула Советскэ Союзда ерэһэн Франциин Республикын Президент Ж. Помпиду мартын 13-да Париж бусахаяа мордобо.

Франциин, СССР-эй гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэһэн аэродром дээрэ Франциин Президентые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Грузиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. А. Шеварднадзе, Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Г. С. Дзоценидзе, Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили, Советскэ Союзһаа Францида байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар А. М. Александров, А. И. Блатов, КПСС-эй Краснодарска крайкомой нэгэдэхи секретарь С. Ф. Медунов, Краснодарска крайгүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Г. П. Разумовский, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Ю. В. Дубинин, СССР-эй МИД-эй протокольно таһагые даагша Д. С. Никифоров болон бусад тушаалтад үдэшэбэ.

Франциһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Жак Вимон, совет болон гадаадын хэблэлэйхид үдэшэлсэө.

Гадаадын хэрэгүүдэй министр Мишель Жобер, республикын Президентын канцеляриин генеральна секретарь Эдуард Балладюр, Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын генеральна секретарь Жоффруа де Курсель болон бусад тушаалтад Франциин Президенттэй хамта Париж ошохоёо мордобо.

ШЭНЭ ТАСС-һОНИН

Нүхэр Л. И. Брежнев Алма-Ата ошохоёо мордобо

АЛДЕР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Алма-Ата ошохоёо мартын 13-да мордоо.

Нүхэр Л. И. Брежневые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Грузиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. А. Шеварднадзе, Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Г. С. Дзоценидзе, Грузиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили, Советскэ Союзһаа Францида байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар А. М. Александров, А. И. Блатов, КПСС-эй Краснодарска крайкомой нэгэдэхи секретарь С. Ф. Медунов, Краснодарска крайгүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Г. П. Разумовский болон бусад тушаалтад аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

* * *

Нүхэр Л. И. Брежнев Алма-Ата ошохо замдаа Сухумида түр зуура тогтобо.

Тэрэнние Грузиин компартиин Абхазай обкомой нэгэдэхи секретарь В. О. Кобахия, Абхазай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. В. Шинкуба, Абхазай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ш. М. Татарашвили, Грузиин компартиин Абхазай обкомой бюрогой гэшүүд, партиин Сухумиин горкомой бюрогой гэшүүд ба горгүйсэдкомой гэшүүд аэродром дээрэ угтаа.

Нүхэр Брежневые угтахаяа ажалшадай түлөөлэгшэд аэродром дээрэ ерэбэ. Энэ хизаарай үндэр наһатад Леонид Ильич Брежневые республикын ажалшадай үмэнэһөө амаршалаад, дэлхэй дээрэ амгалан байдал бэхижүүлхын тула ехэ оролдолго гаргадагайнь түлөө Леонид Ильичтэ гүн ехэ баясхалан хүргөө.

Нүхэр Л. И. Брежнев Алма-Атада ерэбэ

Шэнэ газар хахалһаар 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололдо хабаадахаяа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев мартын 14-дэ Алма-Атада ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша Г. Э. Цуканов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша В. А. Голиков, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта эндэ ерэһэн байна.

Нүхэд Д. А. Кунаев, В. В. Щербицкий, П. М. Машеров, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ С. Б. Ниязбеков, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Б. А. Ашимов, Молдавиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. И. Бодюл, Киргизэй КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Т. Усубалиев, Таджикистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. Расулов, Туркменистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. Г. Гапуров, баяр ёһололдо хабаадахаяа Казахстанда ерэһэн союзна республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай делегацинуудай бусад хүтэлбэрилэгшэд, гэшүүд, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, Алма-Атын, республикын бусад областьнуудай партийна, совет хүтэлбэрилэгшэд, хотын олониитын түлөөлэгшэд аэропорт дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые халуунаар угтаба.

(ТАСС).

Норвегиин Премьер-Министр Трюгве Браттелиин албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэхэ тухай

Норвегиин Премьер-Министр Трюгве Браттели Советскэ правительствын уряалаар, ойрын сагта албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэхэ болобо.

Магаданда партийна эдэбхитэдэй суглаан болоо

МАГАДАН. (ТАСС). Колымагай ба Чукоткын партийна эдэбхитэдэй суглаан эндэ мартын 13-да болоо.

Юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудай, 1974 оной социалис уялгануудай дүүргэлтын ябаса тухай, Магаданска областиин үйлэдбэрилгын хүсые КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр саашадаа үргэлжэ дээрэнь хүгжөөхын тула партийна организациин шиидхэхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ: КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство Алас-Дурнын районуудай экономико болон соёлые хүгжөөлгын асуудалнуудта, эндэхи байгаалиин баялигуудые саашадаа шэнжэлэн ашаглаха, манай орон доторхи коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ Алас-Дурнын ажалшадай оруулдаг хубитые улам арьбадхахын тула шухала аятай һайн бүри ехэ арга боломжонуудые хангаха асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулна. А. Н. Косыгин Советскэ Союзай дотоодын ба уласхоорондын байдалда хабаатай хэдэ хэдэн асуудалнууд дээрэ тогтон хэлээ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ бэшэгые суглаанда хабаадагшад ехэ баяртайгаар батала н абаба.

Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглалгын 20 жэлэй ойдо

Казахстанда ехэ һайндэр боложо эхилээ

АЛМА-АТА, мартын 13. (ТАСС-ай корр.). Казахстанай үргэн нэлэнхы газар дайда дээрэ хабарай түрүүшын һэбшээнэй эхилхэтэй хамта ехэ һайндэр ерэлсэбэ. Республикын ажалшад шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглажа эхилһээр 20 жэлэй ойе бүхы аха дүү арадуудтай хамта тэмдэглэжэ байна. Шэмэрүүн шанга байгаалитай тулалдаан соогуур хатуужаһан таряашадай ажаһуудаг ба ажалладаг колхоз, совхозуудай олохон тосхонуудта мүнөө ойн һайндэрэй үдэрнүүдтэ, шэнэ газар элдүүрилэгшэ ветерануудай жолоодоһон тракторнууд — Казахстанай үргэн дэлгэр талада түрүүшын бураздаануудые гаргаһан хүсэтэ машинанууд — тусхай ендэрнүүд дээрэ табигдаа.

Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглажа эхилһэн гайхамшагта добтолгын 20 жэлэй ойн хүндэлэлэй баяр ёһололдо хабаадахаяа ерэһэн олон тоото айлшадые Казахстанай ниислэл союзна республикануудай гүрэнэй тугуудаар, олон тоото уряанууд ба транспарантнуудаар, үнэн зүрхэнэй амаршалгануудаар угтана.

Ж. ПОМПИДУ ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ УРДА ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ПИЦУНДА. (ТАСС). Франциин Президент Ж. Помпиду Париж ниидэн ошохынгоо урда тээ совет ба гадаадын журналистнуудта мэдүүлгэ хэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй мэнэ һая дүүргэһэн хөөрэлдөөнүүдэйнгөө дүнгүүдые сэгнэхэдээ, һанамжануудаа хэлсэлгэ хани барисаанай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө гээд тэрэ тэмдэглээ.

Политическэ талаар Франциин, СССР-эй хоорондохи харилсаанай асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ онсо һуури эзэлһэн байна гэжэ Франциин Президент хэлэбэ. Экономическа, техническэ, илангаяа эрдэм наукын һалбаринуудта хоёр ороной харилсаа хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээбди.

Хоёр талын харилсаа гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ гээшэ эдэ хөөрэлдөөнүүдэй шухала зорилго болоно гэжэ Л. И. Брежнев бидэ хоёр тоолоһон байнабди гээд Ж. Помпиду тэмдэглээ. Гол шухала бусад асуудалнуудаар — Европодохи байдал тухай, дэлхэй дээрэхи үйлэ хэрэгүүд тухай, жэшээнь, ООН-ой генеральна Ассамблейн удаадахи сесси дээрэ ямар хараа шэглэл баримталха байһан тухай, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсээбди.

Тиигэбэшье аюулгүй байдалай ба харилсаа холбоонуудай асуудалнуудаар нингэ европын зүблөөндэ тон ехэ сагаа гаргашалһан байнабди гэжэ Франциин Президент тэмдэглээ. Хэдэ хэдэн асуудалнуудаар, гол асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсоһон байнабди. Энэ замда дайралдаһан түбэг бэрхэшээлнүүдые дабахын тула бүхы юумэ хэхэ хүсэлэнтэй байһанаа Советскэ Союз, Франци баталаа.

Гол шухала асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсохын тула бүхы юумэ хэхээр бүрин шиидэнги байһанаа хоёр тала мэдүүлээ гэжэ Ж. Помпиду тэмдэглэбэ. Тиигэжэ шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ шухала туһа хүргэхэһөө гадна, манай түби дээрэ бата эб найрамдал хангалые түйлахабди.

Дүүрэһэн хөөрэлдөөнүүдһээ иимэ шухала тобшолол хэжэ болоно гэжэ Ж. Помпиду журналистнуудай анхарал хандуулаа.

Франциин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан, хани барисаан түүхэһээ, географиһаа, генерал де Голлиин ябуулгануудһаа, совет болон француз хүтэлбэрилэгшэдэй удаань үргэлжэлүүлһэн ажал ябуулгаһаа үндэһэтэй. Хоёр ороной аша туһада, Европодохи байдал тогтоонижоруулан һайжаруулгын аша туһада энэ политика, энэ хани харилсаан үргэдхэгдэн бэхижүүлэгдэхэ юм гээд тэрэ мэдүүлээ.

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэхые Л. И. Брежнев уряа һэн гээд. Ж. Помпиду мэдээсэбэ.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮРШЭЛ АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖУУЛНА

Юhэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтые тодорхойлхо дүрбэдэхи жэлэй хоёр hара барагдажа, аймагаймнай ажахынууд нёдондоноойнгоо дүнгүүдые согсолон, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлжэ, саашанхи зорилгонуудаа хараалжа захалба.

Үнгэрэгшэ жэл ниитын малай үбэлжэлгэдэ хэды хүшэр хүндэ байгаашье hаань, бүхы хүсөөрөө оролдожо, гэмгүй дабаhан аймагай ажахынуудай хонишод торголиг ноохо, хониной тарган мяха элбэгээр абажа, гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэхэ талаар торитойхон амжалта туйлаhан байна. Жэшээлбэл, аймаг Эхэ орондоо ноохо тушааха түсэбөө 116 процент бэелүүлээ юм. Тиихэдэ зарим ажахынууд бүришье hайн дүнгүүдые туйлаа. Тусхайлан хэлэбэл, Хилганын колхоз ноохо худалдаха даабаряа 120 процент, Уланай [illegible]—127 процент бэелүү[illegible]эн байна.

Тэрэнhээ гадна, хонидой тоо толгойе олошоруулха талаар мүн лэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ ажалаа богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэhэнэй ашаар нёдондо аймагай ажахынууд хурьга олоор абажа, үхэл гарза үсөөнтэйгөөр түлжүүлээ. Эхэ хонин бүриhөө хурьга тэнжээhэн хонишодой бригаданууд урда жэлэйхиhээ жэшээлэшэгүй олошороо гээшэ. Энэ ямар ушарhааб гэбэл, нэгэдэхеэр, ажахы бүхэндэ хонишодой социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, бүхы хонишоднай түрүүшүүлэй дүй дүршэл, онол аргануудые ажалдаа шадамараар нэбтэрүүлhэн байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Ленинэй орденто ахалагша хонишон Ольга Сангадиевагай дүй дүршэл, туйлаhан амжалта холуур суурханхай юм. Энэ хонишоной дүршэл шадабарие отара бүхэндэ дамжуулан нэбтэрүүлхэ талаар hүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа захаланхай. Тиихэдээ нэн түрүүлэн ажахынуудай ахалагша хонишодые суглуулжа дурсагдагша отарада абаашаад, Ольга Энхеевнатай ажал хүдэлмэритэй танилсуулдаг, зооветеринарна hуралсал үнгэргэдэг байhан юм. Иигэжэ дүршэлөө халан абалсажа, түрүү аргануудые ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри хонишодой дунда ябуулhанайнь ашаар урдандаа дуулдаагүй түрүү хонишод нилээд олошороо. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой — Д-Н. Сундуев, Уланай колхозой — Т. Бубеев, Хилганын колхозой — А. Нимаев болон бусад оролсоно. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр зуун эхэ хонин бүриhөө 103 хурьга абажа амжаhан Уланай колхоз аймаг дотороо онсо шалгараа бэлэй. Эдэ бүхы амжалта имагтал хонидой түл абалгада, малай үбэлжэлгэдэ эртээнhээ hайнаар бэлдэhэнэйнь, мүн абтаhан нарай хурьгадаа заабол зоотехническэ заабариин ёhоор түлжүүлhэнэй ашаар туйлагдаба гээшэ.

Байгша оной март hара хахадлажа, аймагаймнай ажахынуудта хонидой шэнэ түл абаха ээлжээтэ халуун хаhа түлэг дундаа ябана. Тиин энэ харюусалгата хаhаяа эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, туйлаhан амжалтануудаа улам батадхахын тула нэн түрүүлэн хурьгадайнгаа байра хүсэд дулаалжа, түрэхэ дүтэлhэн хонидоо hүрэгhөөнь илгажа, hайнаар харууhалха болоно. Ушарынь хадаа хурьгалха ойртоhон хонид hүрэгтээ ябабал, хүшэ тамираа түргэн алдажа, үбэлэй хүйтэндэ хурьга хаяжа гү, али үхэhэн түл гаргажа магадгүй бшуу. Заримдаа ехээр тураhан хониной хурьгаяа гаргажа шаданшьегүй үхэдэг ушар олон дайралдадаг гээшэ. Тиимэhээ хонишон бүхэн эдэ үдэрнүүдтэ hүрэг хонидоо hайнаар хооллуулжа, хүсэ тамираа алдажа ябаашадыень заабол илгажа, эрхим шанартай тэжээл эдюулхэ хэрэгтэй. Мүн үдэр бүхэндэ бүлеэн уhаар ундалуулхада hайн. Мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд отарануудаараа ябажа, дутагдалыень дары усадхахаhаа гадна, тэжээлэйнь али зэргээр гаргашалагдажа байhые хинан шалгаха болоно.

Нёдондо Хилганын, Уланай колхозуудай Хүнтэйн талада үбэлжэдэг олохон отаранууд үбэлэй үедэ ходо уhаар дуталдадаг бэлэй. Иигэжэ уhанай таhалдахада хурьгалха хонид хобоо, хобтонуудайнгаа дэргэдэ олоороо дарасалдажа, досоохи түл түрэсөө гэмтээдэг, тамир тэнхээгүйшүүлээ гэшхэдэг байгаа. Байгша ондо энээнhээ мүн лэ hэргылхэ зэргэтэй.

Хурьгалха дүтэлhэн хонидоо эртээнhээ шэмэгэй, тэжээл дээрэ харууhалхада түл түрэсэнь hайн байдаг юм гэжэ урид хэлээ hэмди. Энэ талаар Уланай, Хилганын колхозууд hайшаалтай хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Тодорхойлон хэлэбэл, тус ажахынууд хонидтоо талха тарянай зүйл нэмэжэ эдюулхэдээ ашаг шэмыень хараадаа абалсадаг байна. Жэшээнь, hайн үүлтэрэй I классай hүрэг хонид бусадhаа 20 процент шахуу ехэ таряа эдихэ ёhотой юм. Иигэжэ хооллуулхада гансашье хурьгад олоор абтаха бэшэ, мүн ноohоншье элбэгээр хайшалагдаха байна.

Тиихэдэ эдэ ажахынуудай хүршэ болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой отарануудта хурьгалха ойртоhон хонидынь тусгаар амяарлагдаагүй байhаар. Тиимэhээ зарим бригадануудта тураhан хонид олошоржо байнхай. Жэшээлбэл, ахалагша хонишон О. Эрдынеевэй харууhалдаг hүрэг соо тэнхээ тамираа алдаhан хонид олон болонхой. Үбэлэй хүйтэниие даангүй гарзалжа эхилээ. Энэ ямар ушарhааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, колхозой мэргэжэлтэд хонидой тэжээлэй рацион зохёоходоо ашаг шэмыень, үүлтэрыень, тэнхээ тамирыень хараадаа абаагүй. Гэхэтэй хамта, хонидто үгтэhэн тарянаниинь монсогор зандаа бутаргагдаагүй эдюулэгдэнэ. Иигэжэ хооллоходонь тэжээлынь ягаад ашагтай байхаб даа.

Хоёрдохёор, шэнэ жэлэй түсэб табихадаа хонидойнгоо үүлтэрые заабол хараада абажа, даабари үгтэдэг гээшэ. Теэд бүхы хонидынь барандаа адли тэжээл дээрэ харууhалагдахадаа ашаг шэмэнь ягаашье hаа дээшэлхэгүй байна бшуу.

Бэеэр томо, өөдэргэн хурьгадые абажа түлжүүлхын тула хурьгалха хонидтоо витаминтай, бэедэнь хэрэгтэй микроэлементнүүдтэй тэжээл элбэгээр үгэхэ зэргэтэй гээшэ. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай олонхи ажахынууд отарануудайнгаа газаа нарhанай шэлбүүhэ, асарhан, дабhаар хүсэд хангаhан байна. Энээндэ hургуулиин hурагшад, багшанар горитой туhа хүргэнэ. Жэшээлхэдэ, Уланай дунда hургуулиин коллектив үбэлэй амаралтын үедэ колхозойнгоо хонишодто ошожо, хонидтонь нарhанай шэлбүүhэ отолжо асарhан юм.

Гэбэшье, зарим ажахынууд, Хилганын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай отаранууд нарhанай шэлбүүhээр үшөөл хангагдаагүй байhаар. Юрэнхы дээрэнь абажа харахада, аймагай ажахынуудай хонишод түл абалгадаа жэгдэ hайнаар бэлдээгүй, тохёолдоhон дутагдалаа усадхаагүй зандаа. Зарим бригадануудта хонидой эдихэ үбhэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр асарагданагүй. Тусхайлан хэлэбэл, Хилганын колхоздо үбhэ тэжээл зөөхэ трактор, автомашинануудай дутамаг дээрэhээ хонидойнь отарануудта талха тарянайнь зүйл таhалдана. Гадна аймагай олонхи ажахынуудта хурьгадайнь байра саг соогоо заhабарилагданагүй. Иигэжэ ажалаа эмхидхэхэдэнь, абтаhан түрүүшынь түл hайнаар түлжүүлэгдэнэгүй, хурьгад гарзалдаг гээшэ.

Саашань хурьга абалгын үедэ медицинын, гэгээрэлэй, соёлой болон улад зоной хэрэглэмжые хангаха худалдаа наймаанай эмхинүүд ажалаа шэнээр зохёожо, гуримшуулха зэргэтэй. Энэ халуун хаhадаа хонишод эдеэ хоолой, эд бараанай талаар хүсэд хангагдаха болоно. Иигэжэ бүхы эмхи зургаанууд бултадаа оролдожо ажаллабал, колхоз, совхозуудай хонишодто горитой туhа хүргэхэ байна. Тиихэдэ ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд малшадай эрилтэ хангалгые хинан шалгажа, ушарhан дутагдалнуудыень дары усадхахаар хэмжээ ябуулгануудые саг дары абажа байха ёhотой. Эдэ бүхы ажалай жэгдэ эмхидхэгдэжэ, жэншэдгүй ябуулагдабал, Баргажанай аймагай хонишодой байгша ондо шэнэ амжалта туйлаха байhанда этигэмээр.

Д-Н. ХОБРАКОВ,
үүлтэртэ малай аймагай нэгэдэлэй ахалагша зоотехник.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛ

ГҮНЗЭГЫГӨӨР ОЙЛГУУЛЖА ШАДАНА

(Пропагандистын дүй дүршэлhөө)

Улаан-Үдын хүдэлмэришэ залуушуулай нэгэдэхи hургуулиин түүхын багша Лилия Григорьевна Башкир олон жэлэй туршада пропагандистаар ажаллана. Түүхын шэглэлэй теоретическэ семинарые тэрэ хүтэлбэрилдэг юм. Пропагандист Лилия Григорьевнагай хэшээлнүүд хододоо hонирхолтойгоор үнгэрдэг. Түе пропагандистын хэшээлдэ байлсаhан тула тэрэнэй дүй дүршэлhөө халан абамаар зүйлнүүдыень уншагшадай анхаралда табинабди.

... Түүхын кабинет. Дэлхэйн политическэ карта үлгөөтэй байна. Нэгэ буланда табяатай стол дээрэнь номууд, брошюранууд олоор табяатай. «КПСС-эй XXIV съезд ба научна социализмын асуудалнууд», «Хүдэлмэришэн анги—революционно гол хүсэн», «В. И. Ленин уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн тухай», «Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн», «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уласхоорондын асуудалнуудаар хэлэhэн үгэнүүдэй суглуулбари» гэхэ мэтэ номууд тэрэ тоодо оролсоно. Политическэ hуралсалай хэшээлнүүдтэ хабаатай литература хэшээл бүридэ шэнэлэгдэжэ байдаг юм. Энэнь hуралсалаа hайнаар эмхидхэхэ талаар пропагандистын нэгэ шэнэ онол арга гээшэ.

Ушар юуб гэхэдэ, политическэ hуралсалда ябагшад хэрэгтэй литератураяа бэдэрхэ, шэлэн абахын тула ехэ саг гээнэ ха юм. Тиимэhээ шагнагшадта туhаламжа болгон, тусхай «библиотечкэ» эмхидхэдэгынь тон зүб гэхээр байна. Хэшээлнүүдээ үнгэргэдэг зал соохи стол дээрэнь олонхи ушарта марксизм-ленинизмын үндэhэ hуури табигшадай зохёолнууд, КПСС-эй XXIV съездын материалнууд, газетэнүүд ба журналнуудhаа шэлэн абтаhан статьянууд hуурияа олодог байна.

Пропагандист Лилия Григорьевна Башкир хэшээлэйнгээ эхиндэ обществын хүгжэлтэдэ хүдэлмэришэн ангиин ямар үүргэ дүүргэдэг тухай марксизм-ленинизмын зохёолнуудта үндэhэлэн, хураангыгаар хөөрэжэ үгэбэ. Агуу Октябриин социалис революциин үедэ Россин хүдэлмэришэн ангиин тарияашадтай нягта холбоотойгоор гартаа засагаа абаhан тухай, дэлхэйн хоёрдохи дайнай hүүлээр бии болоhон социалис системэ тухай, дэлхэйн оронуудай хүдэлмэришэн ангиин туйлаhан илалтанууд тухай хөөрэбэ. hүүлээрнь пропагандист национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн тухай тобшохоноор, тодорхойгоор дурдаба.

«Хүдэлмэришэн анги ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн тухай» юрэнхыдэнь хөөрэбэб. Энээн тушаа улам гүнзэгыгөөр хэн хөөрэхэ дуратайб? гэжэ пропагандистын асуухада, литературын багша **Н. И. Меркушева** бодожо, Агуу Октябриин илалта туйлаха, хүдэлмэришэн ангиие ударидаха талаар В. И. Ленинэй дүүргэhэн гайхамшаг үүргэ тухай, капиталис хүгжэлтые алад гаража, социализм байгуулха тухай Ленинэй сэсэн мэргэн тобшолол тухай дурдаба. Колониальна ба национальна асуудалаар агуу багшын зүбшэл заабарие аша үрэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Тиихэдээ шагнагша Меркушева мүнөө үеын уласхоорондын байдал тухай асуудалнуудые hайн мэдэхэ байhанаа харуулба.

Литературын багша **Л. Д. Михайлова** урид хэлэгшын элидхэлдэ нэмэлтэ болгон, хүгжэнги капиталис оронуудай хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл тухай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түлөө, колониальна дарлалтын үлэгдэл хойшолонгуудые үгы хэхын түлөө манай парти болон правительствын бэелүүлжэ байгаа политика тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Түүхын багша **М. М. Халматова** капитализмын мүнөө үедэхи кризисүүд тухай хэлэхэдээ, колониальна дарлалтын системэ гадаадын бэшэ, харин дотоодын зүришэлдөөнүүдhээ hандаран унаха, hүүлэй жэлнүүдтэ эрхэ сүлөөгөө абаhан Ази, Африкын, Латинэ Америкын арадууд эсэсэй эсэстэ социализмын хүгжэлтын замые шэлэхэ байhаниинь лабтай гэжэ зүбөөр тэмдэглээ.

— Политическэ hуралсалай хэшээлнүүд дээрэ шудалhан материалнуудаа залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлгэдэ хэрэглэхэ шухала, — гэжэ hургуулиин директор **М. Б. Байдаева** хэлэбэ. — Хүдэлмэришэн ангиин үүргэ, революционно тэмсэл тухай А. М. Горькиин «Эхэ» гэжэ роман соо эли тодоор харуулагданхай. Хаанта засагай үедэхи хүдэлмэришэдэй ажабайдалые мүнөөнэй залуушуул hайн мэдэдэггүй. Тиимэhээ энэниие эли тодоор харуулха гээшэ манай зорилго гээд үгэ хэлэгшэ зааба.

Багшанар Н. В. Зоткина — хүдэлмэришэн ба тарияашадай холбоон тухай, **Е. Н. Ербадаева** — Африкын национально-сүлөөрэлгын замда гараhан оронууд тухай, **Г. Ф. Царева** — капиталис оронуудтахи хүдэлмэришэдэй мүнөөнэй байдал, научно-техническэ дэбжэлтын ажалшадта ямар нүлөө үзүүлдэг тухай, **Л. И. Баханова** — уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн тухай тодорхойгоор хөөрэжэ, «Хүдэлмэришэн анги ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн» гэhэн темые гүнзэгыгөөр шудалhанаа элирхэйлэн харуулба.

Пропагандист хэн нэмэжэ хэлэхэб, хэн энэ асуудал ондоогоор ойлгоноб, научно-техническэ революци, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүсэниинь юун дээрэhээ харагданаб, манайда ажалгүйдэлгэ юундэ үгыб, капиталис оронуудта ажалгүйшүүл юундэ олошорноб гэхэ мэтэ асуудалнуудые шагнагшадайнгаа урда табижа, хүсэд харюунуудые абахаhаа гадна хэшээлэй эсэстэ бүхы темөө согсолдог байна.

Лилия Григорьевна багша байhан тула хэшээлнүүдээ методическа үндэр хэмжээндэ үнгэргэнэ. Лекцинүүд, хөөрэлдөөн, реферадуудые бэшэхэ, элидхэлнүүдые, нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэхэ,
хэшээлдээ ойлгоhон
өөрынгөө ажалда
хэ гэхэ мэтэ олон
онол арга хэрэгла
Олонхи хэшээлнүүд
кинофильм, диафил
даг, пластинка шагн
на. Жэшээлхэдэ,
байлсаhан хэшээл
уласхоорондын комм
хүдэлмэришэнэй па
дай элитэ ехэ ажал
шадай — Хо Ши М
Корвалан, Гарри По
оргий Димитров, В
Пик, Морис Торез
Ленин, КПСС тухай
үгэнүүдтэй пласти
набад.

Гэхэтэй хамта, т
ришэн-залуушуулай
лида пропага
Л. Г. Башкирай
доро конференцинүү
гэгдэдэг, стенднүү
хэгдэдэг. Жэшээл
ряадай АССР-эй ба
даhаар 50 жэлэй ой
лан, «Ленинскэ на
на политикын илаг
га», Парижска Ко
100 жэлэй ойдо —
ные гвоздики»,
түрэhөөр 100 жэл
до — «Ленинэй
тэ мүнхэдөө түрэ
конференцинүүдые
ли соогоо үнгэргэhэ
Тиихэлээрээ проп
гансал хэшээлнүүд
гөөд дүүрэдэг бэш
политическэ хүдэ
эдэбхитэйгээр хаб
байна бшуу.

Улаан-Үдын хү
шэн-залуушуулай
hургуулиин 18
Л. Г. Башкирай
дэг түүхын шэглэл
тическэ семинарта
даг юм. Политическ
салай хэшээлнүүд
хоёр дахин болодог
гандист Л. Г. Башкир
скэ район дотороо
райкомой үүсхэлээр
дэг нээмэл хэшээ
олон дахин үнгэрг
ветскэ районой эрх
гандистнуудай нэг
магтуулха ёhоороо
на.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ:
гандист Л. Г. Баш

С. ОЧ

ШЭНЭ ГАЗАР ХАХАЛҺААР XX ЖЭЛ

«КАСКЕЛЕНСКИЙ» СОВХОЗДО

Алма-Атагай областиин «Каскеленский» совхоз хадаа Казахстанай шэнэ газар дээрэ урган бодоhон томо ажахынуудай нэгэн юм. 20 жэлэй саада тээ эндэхи үргэн уужам тала дайда руу Москва, Ленинград болон Украинын, Молдавиин городуудhаа олон залуушуул комсомолой путёвкоор ерэhэн байна. Тэрэ түрүүшын комсомолшуудай эрэлхэг баатаршалгын дурасхаал болгогдон эндэ түрүүшын буураздаа гаргаhан трактор-хүшөө табигданхай.

Тэрэ түрүүшын залуушуулай майхан, вагонуудай hууридa мүнөө таряашадай болбосон түхэлтэй Междуреченский гэжэ hуурин урган бодонхой. Эндэ соёлой байшан, больница, столово, дунда hургуули, хоёр библиотекэ, хүүгэдэй хоёр комбинат болон бусадшье эмхи зургаанууд хүдэлнэ.

Таряашадай бүхы бригадануудта хамтын байра, столово болон спортивна талмайнууд баригданхай юм.

Ажахыда дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд, малшад болон таряашадай коллектив эмхидхэгдэн бүхэжэнхэй. Эндэхи залуушуул нютагайнгаа дунда hургуулиие дүүргээд, эхэ, эсэгэнэрэйнгээ эхилhэн хэрэгые үргэлжэлүүлхэеэ совхоздоо үлэдэг заншалтай.

Гүрэндэ орооhо таряа худалдаха юhэдэхи табан жэлэй түсэб, уялганууд гурбан жэл соо дүүргэгдэээ. Түе ажахы 81,6 мянган тонно таряа Эхэ орондоо худалдаhан байна. Энэнь табан жэлэй даабариhаа 18 мянган тонноор ехэ. Жэл бүри ажахынь 2,5 миллион түхэриг сэбэр олзо абадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. «Каскеленский» совхозой түб hууринай нэгэ үйлсэдэ. 2. (Зүүн гарhаа) комсомолец электро-гагнуурша Иван Гернер, үнинэй дүршэлтэй комбайнер Баяхамет Какешев болон комсомолец-тракторист Виктор Зейферт гэгшэд наhаараа адли бэшэшье hаа, нэгэн хамта эбтэйгээр хүдэлдэг юм. 3. «Колос» ансамблиин дуушан совхозой жолоошон Эдуард Зенгер дуулажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮХЭМЭЙ ҺААЛИША

Хёлгын эрьеhээ холо бэшэ газарта Түхэмэй hү hаалиин фермэдэ ахалагша hаалишанаар ажаллажа байhан Дулмажап Бадматаровае мэдэхэгүй хүн Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үгы шахуу байха.

Аха дүүнэртээл адли багадаа эсэгэhээ гээгдэhэн Дулмажап басаган дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүдэй үедэ эхэеэ дахан, малай хото хорёо соогуур hайса ябажа, адуу малда дуратай болоhон.

— Басагамни хара багаhаа адуу малда мэээхэй байhан юм. Тэрэл ажалаа дахажа ошоол даа, — гэжэ ная наhаяа шахаhан хүнгэн сарюун Цыренжит эхэнь баяртайгаар хөөрэжэ hуудаг.

Хэдэн багашуулай эгэшэ Дулмажап басаган 18 наhанайнгаа богоhо алхахадаа hаалиин фермэ тээшэ харгылжа, уданшьегүй hаалишан болоhон юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо он жэлнүүд үнгэржэ, Дулмажабай мэргэжэл шадабаришье дээшэлээ. Бэрхэ hаалишан гэлсүүлтэрээ Дулмажап тугалшанааршье, хонишоноор шье хүдэлөөд үзөө. Алишье ажалда бэрхэ гэлсүүлдэг байhан юм.

hүүлэй жэлнүүдтэ Түхэмэй hү hаалиин фермэдэ ахалагша hаалишанаар хүдэлжэ, hайн үрэ дүн туйлана. Өөрынгөө даадаг үнеэдhээ үнгэрэгшэ 1973 ондо 45700 литр hү hааха түсэбтэй аад, 56700 литр hү hаажа, 11 мянган литрээр үлүүлээ. hү hаалгаяа дээшэлүүлхынгээ хажуугаар жэл бүри олон тугал абадаг дүршэлтэй болонхой. Жэшээнь, үнгэрэгшэ 1973 ондо өөрынгөө даажа байдаг 20 үнеэнhээ хамта дээрээ 23 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Нүхэр Бадматарова сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөөл адли бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, hайн үрэ дүн туйлахые оролдоно.

Колхозой түрүү hаалишадай тоодо ороhон Дулмажап Бадматарова даажа абаhан үнеэдээ хараад лэ hанаа амархан ябадаггүй, бүхы фермынгээ ажалда саг үргэлжэ hаналаа табилсажа байдаг. Эндэ хүдэлхэ үе соогоо олон тоото залуу hаалишадые дүй дүршэлтэй болгоо. Тэдэнэй тоодо Галя Балданова, Валя Макарова болон бусадые нэрлэмээр.

Олон удаан жэлдэ мал дээрэ хүдэлжэ, мэргэжэл шадабаритай болоhон ахалагша hаалишан Дулмажап Бадматарова нютагайхидайнгаа зүгhөө ехэ этигэл найдабарида хүртэжэ, ажалшадай депутадуудай сомоной Соведэй депутадаар гурбадахяа hунгагдаа. Энэ уялгадаа мүн лэ харюусалгатайгаар хандадаг байна. Ниитын хэрэг шиидхэлсэхэ элдэб хэрэг гараха. Тэрэниие
саг соонь дүүргэх
Дулмажап Бадматар
далаараа оролдодог

hаалишанай мэр
лэжэ абаhан Дулма
матаровагай үнэ
оролдосотой ажалы
зой правлениин,
зүгhөө үндэрөөр
байдаг. Энэ эхэнэр
хайрада хүртэхэhээ
үнэтэ бэлэгүүдээр
жа байдаг. Агуу
нэй түрэhөөр 100 ж
тоой дашарамдуулан
рай медаляар,
жэлдэ СССР-эй В
Соведэй Президиум
заар «Ажалдаа ш
най түлөө» медаля
даhан байгаа. Эрхим
ень гэршэлhэн үшөө
дэг энэ эхэнэрэй үб
мэглэнэ. Тэрэнь Бу
Социалис мүрысөө
hанайнь түлөө үг
на.

Нютаг голдоо
бэрхэ hаалишадай
лоhон Дулмажап Ба
ва сугтаа хүдэл
тэйгөө хамта юhэ
жэлэй дүрбэдэхи жэ
лэ харюусалгатай
абаад, бүхэсоюзна
сөөндэ оролсонхой.
туршада hү hаалга
дээшэлүүлхэ талаар
хой хэмжээ-ябуул
хараалаад, тэдэнээ
хын тула үнэн сэ
досотойгоор ажалл

Ахалагша hа
абаhан уялгын хэр
дүүргэгдэжэ байhа
варь, февраль hар
гүүдhээ элеэр
Дулмажап Бадматар
варь hарынгаа даа
hаалгаар нилээд
дүүргээ. Даажа аба
hээ хамта дээрээ 4
hү hаахын орондо 5
hаажа, 859 литр
лээ. Февраль hа
hаалгынь дүн мүн

Дүршэлтэй hаа
hаалияа улам дээ
түлөө саг үргэлжэ
хынгоо хажуугаар,
ень hайжаруулха
мүн лэ hаналаа та
даг. Дулмажабай
hуниинь ямаршье
hайн шанартайгаар
дана.

Колхозой түрүү h
дай нэгэн Дулма
тарова дааhан ажал
сэхээр хандаха зү
бүүдээ hайнаар хү
хые оролдоно. Ех
Валерэнь үнгэрэгш
май hарада армида
hайнаар алба хэнэ.
саганиинь гурбада
hуралсадаг.

Түхэмэй ахалагша
шан Дулмажап Ба
сугтаа хүдэлдэг нү
хамта юhэдэхи таб
тодорхойлхы дүрбэ
дэ урагшатай hайн
лажа, эрхим үрэ
хын түлөө оролдо

С. БИЛИ

АЖАЛААРАА ХАРЮУСАНА

Газар тарялангай, мал ажалай продуктнуудые 1974 ондо ехээр абахын, бэлэдхэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай хамтын тогтоолнуудтай санилсаад байхадаа, Захааминай Михайловкын совхозой түбэй hаалиин фермын малшад табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэнь дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, hайн дүнгүүдые туйлаха гэhэн зорилготойгоор шэнэ социалис уялгануудые абаба. Гушаад хүнэй хүдэлдэг энэ фермын коллектив hаяхан партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгатай танилсахадаа урда жэлэйнгээ дүнгүүдые хаража, үшөө юу хэжэ шадаха, элирүүлэгдээгүй ямар арга боломжонууд байнаб гэhэн асуудалнуудые дахинаа хаража үзэhэн юм.

Тиигэжэ энэ коллектив табан жэлэй, дүрбэдэхи жэлдэнь hү hаалияа нэмэхэ арга боломжонуудаа тодорхойлhон байгаа. Жэшээнь, 1973 ондо бүхыдөө hү hааха социалис уялгаяа 6.146 килограммаар үлүүлжэ, үнеэн бүриhөө 1907 килограмм hү hааhан hаалишан Вера Соктоева 1974 ондо даалгагдаhан 20 үнеэн бүриhөө 2.000 килограмм hү hаажа, бүхыдөө 40.000 килограмм hү абахаб гэжэ харюугай уялгада гар табяа.

Табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ үнеэн бүриhөө 1717—1665 килограмм hү hааhан hаалишад Галина Цыремпилова, Цырендулма Батуева, Дари Гырылова гэгшэд 1974 ондо үнеэн бүриhөө 1800 килограмм hү hаажа, үнеэн бүриhөө тугал абахабди гэжэ мэдүүлээ.

Түрүү hаалишадайнгаа жэшээгээр совхозой бусад hаалишад, малшад 1974 ондо ажалай hайн дүнгүүдые туйлаха гэhэн социалис уялгануудые абаба.

Совхозой hаалиин фермэ энэ жэлдэ шэнэ байратай болоо. Эндэ тэжээл буйлуулха цех, малай шабааhа гаргаха транспортёр, уhа бүлеэдхэхэ түхеэрэлгэ тодхогдожо, hаалишадай ажалые ехээр хүнгэдхоо. Энээнэй ашаар hаалишад ажал хоорондоо амарха сагтай боложо, гэр бүлэдоошье анхарал хандуулжа шадана. Энээнhээ урда ехэнхи ажалаа гараар хэдэг байгаа ха юм. Тиихэдэ үглөөнэй харанхыhаа үдэшын харанхы болотор hанаагаа амардаггүй, даб гэбэл лэ дал хорёон тээшээ яарадаг hэн. Мүноо оньhон аргаар ажалаа түргэн дүүргэжэ, сүлөө сагтай болонхой.

Фермын hаалишад өөhэд хоорондоо мүрысэжэ, үдэр бүриингөө hаамыс дээшэлүүлхые оролдоно. Совхозой партком, профсоюзай нютагай комитет, дирекци, ВЛКСМ-эй комитет hаалишадай социалис мүрысөөнэй үдэр бүриин дүнгүүдые согсолон hаалишадта дуулгажа, хэн үсэгэлдэрэйхиhөө ехэ гү, али бага hү hааба, хэн мүнөөдэр түрүүлбэб гэжэ ойлгуулдаг юм. Арба-арбан хоногтоо гаргагдаhан дүнгөөр шагнал үгтэдэг, hарын дүнгөөр партийна, профсоюзай болон комсомолой комитедүүдэй хамтын шиидхэбэриин үндэhөөр «ажалай амжалта туйлагшадта» гэhэн улаан туг доро түрүүшүүлэй нэрэ бэшэгдэдэг болонхой. Энээнhээ гадна арбан хоногой дүнгүүдээр түрүүлэгшэдтэ дамжуулгын вымпел үгтэнэ.

Мүнөө тус фермынхид үбэлэй hарануудта малайнгаа ашаг шэмые доошолуулхагүйн тула шангаар тэмсэжэ байна. hаамхай үнеэдтэ сүүдхын 15 килограмм силос, 2 килограмм үбhэ, литр hүндэ 2.200 грамм таряа талханай зүйл буйлуулжа, минеральна тэжээлтэй холёод үгэнэ. Мал адуулагшад В. Анулеев, К. Корнаков, Г. Баиров гэгшэд ойрын полинууд дээгүүр малаа бэлшээн адуулна.

Мал ажалай продуктнуудые ехээр абахын, бэлэдхэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоhон тус фермын hаалишад, мал адуулагшад 1974 ондо абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, түрэл партиингаа, засаг түрын хандалгада харюусахаар зэhэнхэй ажаллажа байна.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ ДОРЮУН АЛХАМ

Үнгэрэгшэ февраль соо манай газетын редакцида хамтадаа 298 бэшэг ороһон байна. Тэдэ бэшэгүүдые шэнжэлэн харахадаа, республикын промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, колхоз болон совхозуудай ажалшад үнгэрһэн жэлэй ажалай дүнгүүдые сэгсэлжэ, табан жэлэй тодорхойлхы удха шанартай ондо бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудые хараалһан үе болоно гээд ойлгонобди. Шэнэ жэлдэ дэвшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан хүдэлмэришэд, колхознигууд жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эршэмтэй һайнаар хүдэлжэ, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ эробо. Эдэ бүгэдые ажалшадай бэшэгүүд элирхэйлэн харуулна.

1973 оной декабрьда КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленум болоо һэн. Тэрэнэй, мүн СССР-эй Верховно Советэй сессиин дүнгүүд республикын аймагуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэгдэжэ, коммунистнууд ба бүхы ажалшад түрэл партиингаа дотоодын ба гадаадын политикые нэгэн дуугаар дэмжэн һайшаажа байһанаа мэдүүлһэн байна. Аймагуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд тухай тобшохон мэдээсэлнүүд редакцида орожо, газетын хуудаһануудта толилогдоо. Тиихэдэ предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партийна эхин организацинуудай, комсомолой ба профсоюзай организацинуудай үдэр бүриин ажал ябуулга тухай һонирхон уншахаар олон статья, корреспонденцинүүд газетэдэмнай гаргагдаһан байна.

«Хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ», «Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргэ» гэһэн шэнэ гаршагуудые уншагшад анхарһан байгаа ёһотой. Социалис мүрысөөнэй, ажахын ба партийна бүхы хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ мүнөө үедэ улам дээшэлжэ байнхай. Тиимэһээ эдэ асуудалнуудые тон ехэ удха шанартайда тооложо, дурсагдаһан шэнэ гаршагууд бии болгогдоһон юм. КПСС-эй Загарайн, Захааминай райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар Д. Санжимитыпов, Н. Михеев, партиин Хориин райкомой секретарь Д. Дагбаев, Кабанскын аймагай Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой партийна бюрогой секретарь А. Корытов, Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ В. Студенников гэгшэд дурсагдаһан гаршагууд доро томохон статьянуудые толилуулаа. Тэдэ статьянууд соонь коллективүүдэй ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ тухай тодорхойгоор хөөрэгдэнэ.

Табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай асуудалаар КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК тогтоол гаргаһан байна. Энэ асуудал мүнөө тон ехэ удха шанартай болонхой. Тиимэһээ социалис мүрысөөнэй олон ондоо асуудалнуудта зорюулагдаһан тусхай хуудаһануудые һара бүри гаргажа байхаар шиидэгдээ. Түрүүшын хуудаһан февраль һарада гараа. Тэрэ хуудаһанда ондо ондоо мэргэжэлтэй олон хүнүүд социалис мүрысөөнэй удха шанар тухай тодорхойгоор хөөрэһэн байна.

Захааминай аймагай Санагын совхозой директор В. Цыреновэй «Жэлэй дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд» гэһэн горитойхон статья манай газетын февралиин 7-ной номерто толилогдоо һэн. Совхозой малшадай ажалай амжалтанууд ба саашанхи зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа мал шахан таргалуулха ажахынууд хоорондын байра түхеэрхэ, адууһа малай шэнэ байрануудые бариха, шэнэ газар элдүүрилхэ тухай шухала асуудалнуудые автор табиһан байгаа. Дурсагдаһан асуудалнуудые республикын «Скотопром» трестын хүтэлбэрилэгшэд хаража үзөөд, зохихо хэмжээнүүдэй абтаһан тухай редакцида мэдээсэһэн байна.

«Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд». Иимэ гаршаг газетымнай нэгэдэхи хуудаһанда гаража эхилээ. Тэрэ гаршаг доро предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай ажалшадай габшагай һайн ажал хүдэлмэри тухай тобшохон мэдээсэлнүүд толилогдодог болобо. Тэдэниие уншаад байхадаа, республикын ажалшад шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ үсэд шангаар ажаллажа эхилбэ гээд ойлгонобди. Энэ асуудалаар нэгэ жэшээ дурдая. Февралиин 22-ой номерто Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. Иринчеевэй «Хонишод — зуутан олошорно» гэһэн багахан корреспонденци гараһан юм. Тэндэ тус колхозой хонишодой эршэмтэй һайн ажал тухай хөөрэгдэнэ. «Колхознай энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, түлжүүлхэ аргатай болоо. Энэмнай КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада манай бодото харюу болохо гээшэ» гээд автор корреспонденциингээ түгэсхэлдэ бэшэнэ. Иимэрхүү удхатай олон тоото бэшэг редакцида орожо, газетэдэмнай барлагдаа.

Он жэлэй ошохо бүри газетын эдэбхитэдэй тоо улам олошоржо байнхай. Хүдөө бэшэгшэд Ц-Х. Гомбодоржиева, Б. Шоёнов, Ц. Найданов, В. Борисов, С. Халтуев, Б. Бирбаев, Д. Дугаров, Р-С. Сымбеев болон бусад февраль соо хэдэн бэшэгүүдые редакцида эльгээжэ, газетэдэ гаргуулһан байна. Б. Дармаев (Хурамхаан), Р. Балданов (Сэлэнгэ), М. Галсанов (Зэдэ), Ю. Вардашкин (Кабанск), П. Халтанов (Прибайкали) гэгшэд һүүлэй үедэ газетын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаададаг болонхой.

Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд, газетын эдэбхитэд! Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид бэелүүлхын түлөө, КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон республикымнай ажалшан арад габшагай һайнаар хүдэлжэ байна. Тойроод харахада, эршэтэ ажалай охин соробхилно. Коллектив бүхэндэ ажалай түрүүшүүл, орден ба медальнуудта хүртэгшэд олошорно. Түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэг, саашанхи һанал бодолые уран гоёор зураглан харуулха, дутагдалнуудтай эрид шангаар тэмсэхэ хэрэг газетын эдэбхитэдэй нангин уялга мүн болоно. Тиимэһээ таанадһаан үдэр бүри олон бэшэгүүдые абадаг болохо бэзэбди гээд газетын редакци найдана.

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН ЭДЭБХИТЭД

Арбан табан жэлэй саада тээ һэн. Тиихэдэ Эльвира Ламажаповна Дашиева Шэтын медицинскэ институт дүүргээд, түрэл Захааминдаа ажаллахаяа ерээ бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо түрэл нютагайнгаа хүн зоной элүүрые хамгаалха хүдэлмэридэ ажаллажа байна. Түрүүшээр жиирэй зиндаанай врачаар хүдэлжэ, ажалай һайн дүй дүршэлтэй болоо.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Закаменск хотодохи уушханай үбшэ эмшэлдэг диспансерэй главна врачаар хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа үбшэнтэндэ анхаралтайгаар хандажа, элүүр энхэ болгохын тула ехэ оролдолго гаргадаг байха юм. Тиимэ байхашье ёһотой. Ушарынь юуб гэбэл, энэ диспансертэ элдэб наһанай хүнүүд — үндэр наһатай үбгэд, хүгшэд, эдир залуухан хүбүүд, басагад, бүри багахан үхибүүдшье эмшэлүүлхээ ерэдэг байна бшуу. Тэдэнэртэ бултандань анхарал хэрэгтэй ха юм.

Эльвира Ламажаповна гансал кабинедтэ һуугаад, ажалаа хизаарладаггүй. Багашаг гурбан үхибүүнэй эжы байбашье, холын фермэ, отарануудаар аяншалжа, тэндэ ажалладаг хүнүүдэй бэеын элүүрые шалгажа байдаг. Хүдөө нютагуудай фельдшерскэ пунктнуудта ошожо, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэ туһатай зүбшөөл, заабари үгэдэг юм. Тиихэдэ столовонуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, саад ба яслинуудай хүмүүжүүлэгшэдэй бэеын элүүрые хирэ-хирэ болоод лэ шалгажа байдаг заншалтай.

Врач Эльвира Ламажаповна аймагай ажалшадай дунда хүндэтэй болоһоор үнинэй юм. Ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлажа ябадаг энэ нүхэр багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагданхай. Тиихэдэ республикын элүүрые хамгаалгын министерствын, КПСС-эй Захааминай райкомой, аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй Хүндэлэлэй хэдэн грамотануудаар шагнагдаһан байна. Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын Хүндэлэлэй самбарта тэрэнэй фото-зураг үлгэгдэнхэй.

Нүхэр Дашиеватай сугтаа һураһан Эльвира Сафроновна Иванова Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой хүүгэдэй поликлиникэдэ арбан табан жэлэй туршада ажаллажа байна. Тиигэхэ зуураа хүүгэдэй элүүрые хамгаалха хэрэгтэ оролдосо ехэтэйгээр хандадаг байха юм. Түрэлхитэдэй дунда һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулхын тула радио болон телевиденеэр үгэ хэлэдэг, лекци уншадаг байна.

Сугтаа һуража, врачай мэргэжэлтэй болоһон Эльвира Ламажаповна Эльвира Сафроновна хоёр уулзахадаа, ажал хүдэлмэри тухайгаа зааралгүй хөөрэлдэжэ, дүй дүршэлөө хаалан абалсадаг һайн һайхан заншалтай болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эльвира Ламажаповна Дашиева (зүүн гарһаа), Эльвира Сафроновна Иванова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ОРДЕНТО МАЛШАН

Даба-Сырен Чимитович Путункеев Ахын аймагай «50 лет Октября» колхоздо мал адуулагшаар хүдэлжэ эхилһээр ...эй юм. Тиигэжэ адууһа харууһалха, әдеэлүүлхэ ...ар баян дүй дүршэлтэй ...нхой. Бэрхэ малшан жэл ... ажалай һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Жэшээлэн ...бэл, һүүлэй 4—5 жэлэй ...ада харууһалдаг малынь ...шье гарзада ороогүй. ...ондо дэлгэрһэн малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа ...үүлэгдэһэн социалис ...а абаһан байгаа. Тиигээд ...эн үгэеэ хэрэг дээрэнь ...үүлхын тула бүхы хүсэ ...лаа элсүүлэн, мэргэжэл ...баряа гарган хүдэлжэ га... Малай шэгнүүр нэмээхэ, ...абаха түсэбтэ даабаряа ...тайгаар дүүргэһэнэйн түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан ...а. КПСС-эй гэшүүн Даба-Сырен Чимитович Путункеев ...жэлэй малай үбэлжэлгые ...тэй һайчаар үнгэргэжэ ...а. Гүүртэдэнь 140 ...р харууһалагдана. Тэдэнь ...шадалаар һайн ондо оро...байнхай.

— Табан жэлэй тодорхойлхы ...дэ бүри һайнаар ажаллаха ...эһэнтэйб. Гүрэн түрымнай ...ал хайра шэнэ амжалтада ...жуулна, — гээд Д-С. Ч. Путункеев эмог дорюунаар ...оо.

Д-С. Путункеевэй аша үрэ ...эн ажалһаа залуушуул ...о абажа, мэргэжэл шадаб...иень халан абахые хү...э ябадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: малшан Д-С. Ч. Путункеев.

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

МАГТААЛТАЙ ЗАЛУУШУУЛ

Түрэл республикымнай нютаг бүхэндэ, фабрика ба заводуудта шударгы ажалаараа суурхажа ябадаг залуу хүбүүд, басагад улам олошоржо байна. Тиимэ залуушуулай тоодо Түнхэнэй аймагай Туранай совхозой малшан Александр Боздоев оролсоно. Энэ нүхэр гурбадахи жэлээ совхоздоо малшанаар хүдэлжэ байна. Дунда һургуули дүүргээд, түрэл совхоздоо хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Түрүүшээр хэды хүндэ байгаашье һаань, оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, уданшьегүй ажалдаа дүршэһэн, дадаһан байна. Сашын эсэгэ — Д. С. Боздоев үнинэй мал ажалда хүдэлжэ, ажалай һайн дүршэлтэй болоһон юм. Өөрынгөө дүй дүршэл, шадабаряа хүбүүндээ ходо заажа үгэдэг. «Ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа хүдэлбэл, һайн үрэ дүнтэй ябахаш» гэжэ эсэгэнь хүбүүндээ хэлэдэг байгаа. Үнгэрэгшэ зундаа 130 хашараг эсэгэ хүбүүн хоёр харууһалжа, тобир тарганаар гүрэндэ тушаагаа.

Мүнөө Александр гунжадые харууһална. Комсомолой гэшүүн Александр Боздоев ажалдаа һайн үрэ дүн туйлажа, совхозой дирекци ба парткомой, мүн ВЛКСМ-эй райкомой зүгһөө хэдэн грамотаар шагнагдаһан байна. «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн значок тэрэнэй үбсүүндэ яларна. Шударгы бэрхэ залуу малшан ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар, мүн үнэтэ бэлэгээр һаяхан шагнагдаа. Эдэ бүгэдэ тэрэнэй оролдосотой ажалай үрэ дүнгүүдые элирхэйлэн харуулна.

— Ерэхэ зундаа хүдөө ажахын институтда орожо, ветврачай мэргэжэлтэй болохо хүсэлэнтэйб,— гээд Александр Боздоев хөөрэнэ.

Тэрээндэ адли ажалша бэрхэ залуушуул Туранай совхоздо олон. ВЛКСМ-эй гэшүүд А. Доржиев, С. Донитов, Д-Н. Шалбанов, Д-Н. Булутов гэгшэд механизаторнуудаар хүдэлхэ зуураа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тракторист А. Доржиев нютагай Советэй депутадаар һунгагданхай. Комсомолшууд-һаалишад Х. Махарова, Р. Дамшеева гэгшэд ажалдаа баһал һайн дүнгүүдтэй ябана.

Залуушуул һайнаар хүдэлөөд, хүхюу сэнгэлигээр амарха дуратай байдаг. Тэдэнэр уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа, һонирхолтой концерт наада табидаг заншалтай. Тиигэжэ түрэл нютагайнгаа хүн зониие нэгэнтэ бэшэ баясуулһан байха юм.

Р-С. СЫМБЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

БУЛТАНАЙ ХЭРЭГ

Манай орон дотор эдир үетэниие хүмүүжүүлгэдэ айхабтар ехэ анхарал хандуулагдадаг гээшэ. Түрэһэн сагһаа хойшо үхибүүн олониитын анхаралда абтана. Үхибүүдэй ясли, саад, һургуули ба ниитын бусад эмхинүүд хүүгэдые хүмүүжүүлхэ нангин үүргэ дүүргэдэг. Һургуулиин багшанар хүүгэдые һайнаар хүмүүжүүлхэ, һургаха гэжэ айхабтар ехэ оролдолго гаргана.

Тиимэһээ үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэг гансал багшанарай уялга гэжэ зарим хүнүүд һанажа болодог ха. Энэмнай алдуутай хэрэг. Эдир үетэниие Эхэ орондоо үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ түрэлхид тон ехэ үүргэтэй гэжэ бултанда мэдээжэ. Үхибүүд ехэнхи сагаа гэртээ үнгэргэнэ ха юм.

Манай Хори тосхоной үйлсөөр һүниин тэн багаар ябахадаш, эндэ тэндэ бүлэг үхибүүд дайралдадаг. Юу хэжэ ябана хаб гэжэ эжэлүүдгүй һанаанда орохо. Эдэмнай хэхэ юумэеэ оложо ядаһан үхибүүд гэжэшье һанахаар байдаг. Тамхи татаха, архи ууханшье ябадал үзэгдэхэ.

Түрэлхидынь яаһан бэ, үхибүүдтээ һанаагаа табинагүй гээшэ гү гэһэншье бодол түрэхэ. Һургуулиин һурагшад сүлөөтэй сагтаа элдэб кружогуудта ябалсаха, спортын мүрысөөнүүдтэ хабаадаха аргатай ха юм.

Һүүлэй үедэ эдир хүбүүд, басагад аха. хүнүүдые, багшанараа балай хүндэлхэеэ болижо байна ха гээд һанагдана. Ушарынь гэбэл, тэдэнэр үйлсэдэ ябахадаа, хүниие мэндэшэлхэһээ байтагай дайраадшье гаража болохо янзатай.

Эдэ бүгэдые хараад, дуулаад ябахада, һургуули түрэлхид хоёрой хоорондохи холбоо барисаан һуладаа гээшэ гү, эдир үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал багадаа гээшэ ха гэһэн бодол түрэдэг байна. Ушар иимэһээ үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ түрэлхитэдэй харюусалга бүри дээшэлүүлхэ саг ерээ гээшэ ха. Тиихэдэ һургуули бүхэндэ эмхидхэгдэдэг түрэлхидэй комитедүүдэй хүдэлмэри эрид һайжаруулха шухала. Мүн томо томо тосхонуудта педагогическа эрдэмэй ниитын университедүүдые эмхидхэжэ, тэрэнэй хүдэлмэридэ түрэлхитэдые олоор хабаадуулаа һаа, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһатай байха һэн гээд һанагдана.

Ц. ТОКТОХОЕВ,
багша-пенсионер.

Хори тосхон.

СТРАХОВАНИИН ШЭНЭ ГУРИМУУД

«Ажалшадай һайн дураараа страховалһан гэр байрануудые сэгнэхэ гурим тухай» асуудалаар 1973 оной июнь һарада РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол баталан абаһан юм. Энэ тогтоолые дүүргэлтэ болгон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада тусхай тогтоол баталан абаһан байна.

Дээрэ дурсагдаһан тогтоолой удхые хото, хүдөөгэй ажалшадта тайлбарилжа үгэхыень Буряадай АССР-эй госстрахай управлениин начальнигай орлогшо Ж. С. Ухеевтэ манай газетын редакци хандаа. Тайлбарилһан харюуень доро толилхомнай.

Хүдөө нютагуудта, мүн городуудта ажаһуудаг хүн зоной гэр байрануудаа һайн дураараа страховалхада, тэдээниие сэгнэхэ зорилгоор Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 6-да тусхай тогтоол баталан абаа.

Тэрэ тогтоол соогоо страхованида орохо гэр байрануудай үнэ сэн тодорхойлхо шэнэ нормо тогтооһон байна. Нютаг нютагуудтахи барилгын материалнуудай гүрэнэй үнэ сэн, материал шэрэхэ тариф, барилга дээрэ хүдэлэгшэдэй салин хүлһэнэй хэмжээн гэхэ мэтэ нормо зохёохо үедэ хараада абтаа.

Хүдөө нютагуудта, мүн хото газарнуудта ажаһуугшадай гэр байранууд болон барилганууд 1940 оной апрелиин 4-дэ баталан абтаһан хуулиин үндэһөөр, 1938 оной сэнгээр заатагүй страховалагдадаг. Эдэ сэнгүүд 1973 ондо Буряадай АССР-тэ тогтоогдоһон гүрэнэй розничнэ сэндэ орходоо таба, зургаа дахин бага байна. Тиимэһээ уялгата окладной страховани хүн зоной гэр байрануудай аюулда орожо хохидоһон гарзые дээрэ дурсагдаһан хэмжээгээр дутуугаар харюулха болоно. Энээниие хараада абажа, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүн зоной гэр байрануудые һайн дураарнь страховалха тухай тогтоол 1959 оной декабриин 11-дэ баталан абаһан юм. Тиихэдээ барилгын үнэ сэн 1955 оной оптово сэнгээр тодорхойлогдоо. Тэрэ үеын сэн 1973 оной гүрэнэй розничнэ сэнгһээ нилээд бага юм.

Сэгнэлгын шэнэ нормонууд гэр байрануудай хосороод гү, али гэмтээд байгаа һаань, гарза. хохидолыень бүрин харюулхаһаа гадна, ажалшадай һанал хүсэлтэй тааралдана.

Гүрэнэй страхованиин органууд хэрбээ хүн зоной гэр байрануудай ямар нэгэн аюулһаа: гал түймэрһөө гү, али уһанай аюулһаа, газарай хүдэлэлгэһөө гү, али һалхи шуурганһаа, мүндэр, аадар борооһоо гү, али ондоошье ямар нэгэн, шалтагаанһаа хосороо гү, али гэмтээ һаань, страховани гарзыень харюулдаг байна. Тиимэһээ манай ороной ажалшадай гэр байрануудаа страховалхадань, парти, правительство тон таатай зохид арга боломжо хангана. Хото хүдөө нютагуудта ажаһуугшадай гэр байрануудаа һайн дураараа страховалхын тула тарифна ставка тодорхойлогдонхой. Тэрэ ставкын ёһоор хото газарнуудта 100 түхэригһөө 50 мүнгэн, хүдөө нютагуудта 100 түхэригһөө 60 мүнгэн абтана.

Гадна, СССР-эй правительствын баталан абаһан шиидхэбэриин үндэһөөр бүхы түрэлэй страховани хэгшэд, тэрэ тоодо гэр байрануудаа һайн дураараа стаховалагшад 1974 оной январиин 1-һээ мүнгэеэ сэхэ бэшэ, харин ажалладаг газарайнгаа бухгалтереэр дамжуулан түлэхэ аргатай болоо. Тиимэһээ гэр байраяа, зөөриеэ һайн дураараа страховалха таатай зохид арга боломжо совет хүнүүдтэ хангагдаа.

Совет засагай жэлнүүдтэ, илангаяа һүүлэй арбан жэлэй туршада манай Буряад орондо гүрэнэй страховани нилээд ехээр дэлгэрээ. Һүүлэй үедэ айл бүхэн шахуу гэр байраяа гү, али зөөриеэ страховалдаг болоо.

Ж. УХЕЕВ.
Буряадай АССР-эй гүрэнэй страхованиин управлениин начальнигай орлогшо.

ҺАЙШААЛДА ХҮРТЭНЭ

Надежда Ивановна Жукова Улаан-Үдэ хотодохи республиканска больницада хүдэлжэ эхилһээр 18 жэл болобо. Энэ үе соо ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандажа, мэргэжэлээ эрхимээр шудалһан байна. Энэ нүхэртэ эмшэлүүлжэ, бэеынгээ элүүрые һайжаруулһан хэдэн зуугаад хүн Надеждa Ивановнада баяр баясхалан хүргэжэ, һайн һайханиие хүсэжэ ябадаг юм. Нүхэр Жукова арад зоной элүүрые хамгаалгын хүдэлмэридэ хорёод жэл соо ажаллажа, олониитын магтаалда хүртэнхэй. Тэрэ нэгэнтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан юм.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«ҺОНИРХОЛТОЙ БАЙХА ҺЭН»

Иимэ гаршагтай багахан бэшэг манай газетын январиин 26-най номерто толилогдоһон. Хориин аймагай Тээгдэ тосхоной соёлой байшан һүүлэй үедэ муугаар хүдэлнэ, тэндэ уран һайханай бүлгэм хүдэлнэгүй, агитбригадашье эмхидхэгдэнэгүй гээд тэрэ бэшэг соо шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Энэ бэшэгэй мүрөөр зохихо хэмжээ абахынь тула Хориин аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедтэ редакци хандаһан юм.

«Тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгажа үзэхэдэ, булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Соёлой байшангай директор В. Луневагай удаан саг соо үбшэлһэнһөө боложо, энэ гуламтын хүдэлмэри үнэхөөрөө муудаһан байна. Хүрбын леспромхозой профсоюзай рабочкомой заседани дээрэ тэрэ бэшэг зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тиигээд тосхоной ниитын эмхинүүдэй 11 түлөөлэгшэһөө бүридэһэн соёлой байшангай ниитын совет эмхидхэгдэһэн байна. Соёлой гуламтын ажал хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдэй хараалагдаһан түсэб зохёогдоо. Уран һайханай бүлгэм, агитбригада эмхидхэжэ, Хүрбын совхозой ба леспромхозой малшад болон модошодой соёлой эрилтэ хангаха талаар зохихо хэмжээн абтаба» гээд Хориин аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. Бородин редакцида мэдээсэһэн байна.

БЭРХЭ ОЁДОЛШОН

Бэшүүрэй универмаг соо ороходо, бэээр набтаршаг аад, түргэн хүдэлсэтэй, шуран эхэнэр элдэб хубсаһа эсхэжэ байдаг.

Дугарма Доржиевна эндэ хубсаһа эсхэгшээр хүдэлжэ эхилһээр удааншаг болонхой.

— Эндэ шэнэ универмагай нээгдэхэдэ, наймаа хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг аймагай комбинадһаа урижа асарһан юм, тэрэ гэһэнһээ хойшо 11 жэл үнгэрөө, — гэжэ Дугарма Доржиевна хөөрэнэ.

Хубсаһа эсхэлгын нюуса һайнаар шудалһан энэ эхэнэр универмагта хүдэлхыгөө урда тээ хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг аймагай комбинадта мүн лэ арба гаран жэл хүдэлжэ, юрын оёдолшонһоо эхилээд, мастер, эсхэгшэ болотороо ургаһан байгаа.

Универмагай элдэб хубсаһа эсхэдэг газарта хүн зон хододоо олон байдаг. Дугарма Доржиевна юрын хүн зондо элдэб хубсаһа эсхэхэһээ гадна аймагай худалдаа наймаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажалдаа үмдэхэ тусхай хубсаһа эсхэжэ үгэдэг.

Магазинда удаан хэбтэһэн элдэб бүд Дугарма Доржиевнагай гарта орожо, янза бүриин хубсаһан болон гарадаг байна. Тэрээнэй һайнаар оёһон юбкэ, жакет, сарафан, блузканууд зоной дунда түргөөр тарадаг юм. Дүршэлтэй энэ эсхэгшэ энэ жэлэй мартын 8-най һайндэртэ зорюулжа, олон хубсаһа урлан оёо.

Нүхэр Доржиева хубсаһа оёхо даабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэжэ, элдэб шанда хүртэхэһөө гадна, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ хубсаһа эсхэхэдэнь туһатай зүбшөөл үгэжэ байдаг. Энээнэйнь түлөө Дугарма Доржиевнада хүн зон саг үргэлжэ баясхалан хүргэдэг.

Дугарма Доржиевна — табан үхибүүнэй эхэ. Тэрэ журамтай, номдоо бэрхэ, ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар үхибүүдээ хүмүүжүүлээ. Тэрэнэй ехэ хүбүүнинь Новосибирскэ университедтэ һурана, хоёрдохинь Совет Армида алба хэдэг. Дундахи хүбүүн, басаган хоёрынь эсэгэтэеэ сугтаа хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Бэшүүрэй комбинадта ажаллана. Эгээн баганинь 7-дохи классай һурагша.

М. АШИРОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

ЭНЭ ХУУДАҺАН АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДЭЭР БҮРИДҮҮЛЭГДЭБЭ

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Венгриин Арадай Республикын хүнгэн автомобильнуудые орон дотороо бүтээдэггүй, ондоо гүрэнүүдһээ худалдан абажа, хүн зонойнгоо эрилтэ хангадаг байна. Эндэ олонхи автомашинанууд аха дүү социалис оронуудһаа эльгээгдэдэг. Будапешт городто автомобильнуудые заһабарилха ба худалдаанда бэлдэхэ тусхай станци нээгдэбэ. Эндэ жэл соо 40—45 мянганшэнэ автомашинанууд худалдагдаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Польшын «Фиат» шэнэ номер абажа байна.

МТИ—ТАСС-ай фото.

«ТҮРГЭН ТУҺАЛАМЖА» ГЭҺЭН АЛБАН

СОФИ. Медицинын эксперт-зүбшэлэгшэдэй республиканска албан Болгарида эмхидхэгдээ. Энээндэ элитэ 200 мэргэжэлтэд хабаадана. Энэ албан медицинскэ түргэн туһаламжын нэгэ хубинь болоно. Тэрэнэй мэдэлдэ санитарна авиациин тусхай звено үгтэнхэй.

Эксперт-зүбшэлэгшэд түргэн туһаламжын врачнуудта туһалдаг. Болгариин медицинын түргэн туһаламжын эмхинүүдтэ мүнөө табан зуугаад врачнар хүдэлнэ.

ЭКОНОМИКОЁО ҺЭРГЭЭЛЭЛГЫН ЗАМААР

ХАНОЙ. Республикынгаа экономикые түргэнөөр һэргээн, социализм байгуулха замаар саашадаа дабшаха зорилго Вьетнамай ажалшадай парти ба правительство оронойнгоо арад зоной урда табинхай. Ойрын жэлнүүдтэ ябуулха хүдэлмэриин тодорхой программа ПТВ-гэй ЦК-гай XXII пленум дээрэ, мүн ДРВ-гэй национальна суглаанай сесси дээрэ баталан абтаһан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, промышленна продукци бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө социалис мүрысөө улам үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэхэ гэжэ ДРВ-гэй профсоюзууд һаяхан болоһон съезд дээрээ шиидхээ.

Энэ шиидхэбэри бэелүүлэгдэжэ байнхай. Оронойнгоо экономико һэргээхэ зорилгоор ехэ оролдолго гаргадаг вьетнам хүдэлмэришэдэй ажалай амжалта тухай мэдээсэлнүүд республикын нютаг бүхэнһөө Ханойдо абтана.

Хайфоной цементэшэд эршэмтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр бомбодолгоор һандаргагдаһан пеэшэнүүдээ һэргээн бодхоохоһоо гадна, тэдэнээ нарижуулан һайжаруулаа. Мүнөө эндэ дайнай урда жэлнүүдэйхиһээ ехэ цемент гаргагдана.

Куангнинь провинцида баригдажа байһан Камфа гэдэг механическа заводой цех ашаглалгада оробо. Энэ һалбариин бусадшье заводууд үйлэдбэриингөө хүсые улам арьбадхажа байна.

Ниньбиньдэхи ууралаар хүдэлдэг электростанци байгша оной габшагай барилгануудай нэгэн болоно. Эндэ болзорһоо һара шахуу урид ууралай хоёрдохи котел хабсаргагдаа.

ПНР-эй ТРАНСПОРТЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ПРОГРАММА

ВАРШАВА. Польшын Арадай Республика дотор транспорт хүгжөөхэ хэмжээнүүд хараалагдаа. Польшын экономико түргэнөөр хүгжөөхэ, орон дотор транзитна ашаа зөөлгын ехэ болгогдоһонһоо уламжалан, иимэ программа хараалха шухала байна.

Ойрын 10—15 жэлэй туршада бүхы ашаанай 60 процентнь түмэр харгыгаар зөөгдэхэ болоно гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно. Тиимэһээ бүхыдөө 7,5 мянган километр ута түмэр замуудые татахаар хараалагданхай. Мүнөө ашаглагдажа байгаа түмэр замай лининүүдые һэльбэн шэнэдхэхэдэ, поезднууд часай 140—160 километр хүрэтэр, зарим газарта 200 километр хүрэтэр түргөөр ябадаг болохо.

Табан жэлэй һүүл болотор Польшын түмэр харгынууд 30 мянга шахуу вагон, орон дотор бүтээгдэһэн хэдэн зуугаад локомотивуудые абаха, мүн СССР-һээ худалдан абтаһан тепловозууд ерэхэ.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудаар харилсаа холбоон Венгриин арадай ажахые хүгжөөхэ ба экономическа түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ гол эрхэ нүхэсэл болоно. Эндэ «Дружба» трубопроводоор СССР-һээ нефть эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ашаглалгада үгтэһэн барилгын нэгэ участок дээрэ.

МТИ—ТАСС-ай фото.

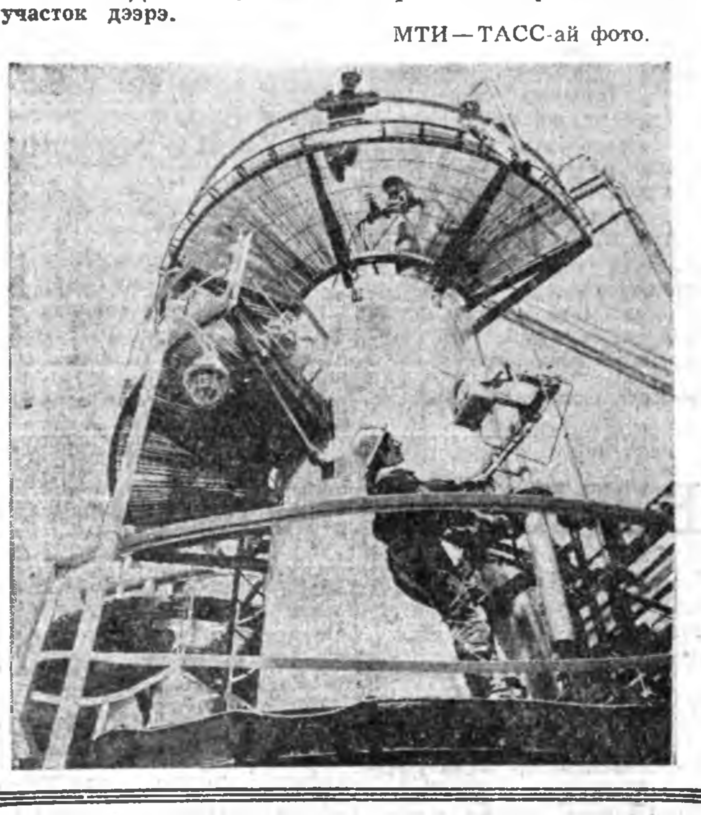

СПАРТАКИАДЫН ДНЕВНИК

Бакурианида эхилһэн СССР-эй арадуудай үбэлэй гурбадахи спартакиадын түгэсхэлэй нааданай хоёрдохи программаар эхэнэрнүүдэй дунда слалом урилдаан болобо. Эндэ урда үдэрынь хадаһаа түргөөр һолжорходоо эрхилһэн Галина Шихова Нина Меркулова хоёр ганса һууринуудаа һэлгэлсэбэ. Москвагай областиин түлөөлэгшэ Галина Шихова хүндэлэлэй эгээл дээдэ табсан дээрэ гаража, спартакиадын алтан медальда хүртэбэ. Гурбадахи һууриие Башкирай АССР-эй түлөөлэгшэ Наталья Перчаткина эзэлээ.

Эрэшүүлэй дунда слаломоор үнгэргэгдэһэн урилдаанда Ленинградай Сергей Грищенко, Пермскэ областиин Михаил Логинов, Москва шадарай Михаил Верезгов гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлжэ, спартакиадын алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэбэ.

СВЕРДЛОВСК. СССР-эй арадуудай үбэлэй гурбадахи спартакиадын түгэсхэлэй нааданда России Федерациин 53 область, автономито республиканудай спортсменүүд хабаадалсана. Энэншье гайхалгүй юм бэзэ. Юуб гэхэдэ, Росси газар дайдаар баян һэн тула сана, конькигаар һолжорхо, мүрысэхэ дуратай олон спортсменүүдтэй гэжэ суурхаһаар үнинэй. Бүхыдөө спартакиадын мүрысөөнүүдтэ 12,5 миллион хүн хабаадаһан байна.

РСФСР дотор үнгэргэгдэһэн үбэлэй спортын наадануудта Коми АССР-эй санашад эрхим амжалта харуулжа эхилһэн байна. Эндэ спартакиадын хоёрдохи алтан медальда хүртэһэн Сыктывкарай Василий Рочев тухай хэлэгдэнэ бэшэ. Тэрэ 15 километрэй зайе 50 минута 11,37 секунда соо гаталхадаа, хоёрдохи алтан медальда хүртэһэн байха юм. Харин Рочевой нютагайнь хүбүүн, мүнөө Совет Армида алба хэжэ байһан Николай Бажуков энэ зайе 50 минута 57,41 секунда соо гаталжа, спартакиадын бронзо медальда хүртэбэ ха юм. Мүнгэн медальдань Москвагай Симашев хүртэһэн байна.

Николай Бажуков мүнөө 21 наһатай, Коми АССР-эй Троицко-Печерскэ райондо түрэһэн. Василидал адли бага наһанһаа санаар бэеэ һорижо эхилһэн байгаа.

Табан жэлэй саада тээ Николай санын урилдаанда бэеэ зорюулжа, ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсадаг болоһон байха юм. Тэрэ СССР-эй эдиршүүлэй суглуулагдамал командада оруулагдажа, Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, эстафетэ дамжуулгын урилдаанда чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэлсэһэн намтартай.

ШЭНЭ НОМ

„ХҮЛЭГ ИНСАГААЛНА“

Бэлигтэй залуу уран зохёолшо Доржо Эрдынеев һүүлэй үедэ нилээд урагшатайгаар хүдэлнэ. Мүнөө сагай байдалые одоол зохёолшын нюдөөр онобшолон хаража, үеынгөө хүнүүдэй түхэл шэнжые, абари зангые, һанал бодолые уран хурсаар, үнэншэмэ тодоор зураглан харуулна. Гэхэтэй хамта буряад арадайнгаа урданай, мүн мүнөөнэй байдалые, ёһо заншалые һайн мэдэнэ. Энэниинь рассказ, туужа бүхэндөө зураглан харуулхадаа, онсо өөрын тобшолол хэжэ шадана.

Жэшээнь, «Түбэргөөнэй ашанар», «Энэ наһан» гэжэ номууд дотороо мүнөө сагай байдалые илангаяа хурсаар зураглаа. Тиигэжэ «Түбэргөөнэй ашанар» гэжэ номынь Москвагай «Советский писатель» гэжэ хэблэлээр барлагдан гаража, гушан мянган хэһэгтэйгээр тараа һэн.

Һаяшаг Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта Д. Эрдынеевэй «Эртын хюруу» гэжэ зүжэг табигдажа, олон тоото харагшадые баясуулаа. Зүжэг соогоо һүүлэй үедэ хүдөөдэ болоһон хубилалтые харуулна. Хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаагай үгы боложо, болбосон түхэлтэй һуурин нютагуудай олошоржо байһые үшөө дахин һануулна.

Уран зохёолшо «Тоонто» гэжэ рассказуудай шэнэ согсолбори мүнөө бэлдээ. Энэ номынь Москвагай «Современник» гэжэ хэблэлээр ерэхэ жэлдэ хэблэгдэжэ гарахаар хараалагдана.

Харин һаяшаг Д. Эрдынеевэй «Хүлэг инсагаална» гэжэ роман Буряадай номой хэблэлээр ном боложо гараад, номой магазинуудта оруулагдаба. Түрүүшын роман дотороо залуу зохёолшо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай урда тээхи хүдөө нютагай байдал харуулна.

М. МАХЕЕВ.

ШЭНЭ МООДЫН ХУБСАҺАН

Хубсаһанай түхэл маяг урлан зохёодог Улаан-Үдын байшангай хүдэлмэрилэгшэд хубсаһанай 1974 оной моодотой хүнүүдые танилсуулха зорилготойгоор предприятинуудта, институдуудта ошожо, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Шэнэ түхэлэй хубсаһан эдэнэрэй ажаглалта, шэнжэлэлгэ болон уран һайханай талаар зүбшэлэлгын туһаар зохёогдоно. Шэнэ хаһын, шэнэ түхэлэй хубсаһан бии болохоһоо түрүүн хэдэн недели, һараар шалгалта гарадаг байха юм.

Шэнэ хубсаһанай олондо һайшаагдахань, энэ байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл эдэбхиһээ, үндэһэ яһатанай национальна ёһо гуримһаа дулдыдадаг. Элдэб янзын үнгэтэй синтетическэ болон нооһон бүдөөр оёгдоһон плати, костюм, пальтонууд энэ жэлэй хабар үмдэгдэхөөр урлан оёһон хубсаһанай зүйлнүүдэй дунда бии.

Модельернүүд мүнөө үедэ зунай хубсаһануудые бэлэдхэжэ байнхай.

С. БУТЫРИНА.

ЭЛЕКТРО-ГРУЗОВИК ЗАМДАА ГАРАБА

МОСКВА. Һаяхан түб хотын нэгэ кварталай хүнүүд һонирхолтой иимэ ушар хараһан байна. Багахан грузовигай жолоошон машинаһаа буугаад, кабина кузов хоёрой хоорондо табигдаһан багахан хайрсаг нээжэ, тусхай штепсель табяад, бүдүүн электрокабель автомобиль тээшэ татаба... Совет конструкторнуудай бүтээһэн электромобиль иигэжэ хооллуулагдадаг байна. Энэ электромобиль городой үйлсэдэ элдэб багахан ашаа шэрэхээр хараалагданхай. Тэрэ 500 килограмм ашаа тээгээд, часай 60—65 километр зайе гаталха хүсэтэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электромобиль «хоол абажа» байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Уншагшад олошорно

Республикын аймаг, хүдөө нютагуудай библиотекэнүүдэй дунда ажалшадые ном һудараар саг соонь хангажа байха зорилготойгоор социалис мүрысөөн үнгэрэгшэ жэлдэ эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүрысөөнэй үедэ библиотекэ бүхэнэй урда уншагшадай тоо олошоруулха, тэдэниие шухала хэрэгтэй номуудаар хангажа байха, нүүдэл библиотекэ эмхидхэхэ гэхэ мэтэ зорилгонууд табигдаһан юм.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада, республикын библиотекэнүүдтэ уншагшадай тоо 646 мянган хүн болоһон байба. Эндэ Хориин аймагай библиотекэнүүд хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, уншагшадайнгаа тоо олошоруулжа шадаа. Тиин үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг дотор тоологдодог 54 библиотекэ 20.591 уншагшадтай болоо гэхэ, гү али энэнь аймагай ажалшадай 93 процентнь сүлөөтэй сагтаа библиотекэдэ ерэнэ. Үнгэрһэн үе соо аймагай түбэй библиотекын номойнь жаса 15 мянган боти номуудаар нэмэһэн, жэлэй туршада нэгэ хүн дунда зэргээр 21 ном уншадаг болоһон байха юм.

Республикын аймагууд болон Улаан-Үдэ городой библиотекэнүүдэй дунда үнгэрэгшэ жэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хориин аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд илажа, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

ДҮТЭЛҮҮРЭЙ ҺУРГУУЛИИН ҺОНИН

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗА[ЛГА]

Һаяхана бидэ шэнэ ... гуулидаа студентнэрые ... жа, уулзалга үнгэрэ... Томскын политехническа ... ститудай студентка Гал... бикова бидэндэ өөрынгөө ... ститут тухай хөөрэжэ ... Галя манай һургуули дү... һэнэйнгээ һүүлээр тэрэ ... тутта орожо, мүнөө гурба... курсда һуража бай... Перьмиин сэрэгэй һ... лиин курсант Сергей ... ров һургуули тухайгаа, ... рэгшын мэргэжэл тухай ... нирхолтойгоор хөөрэжэ, ... ниие баясуулаа. Студент... баяр хүргөөд, дахин ай... жа байхыень уряабди.

ЗОРИГЖОЛГЫН ХЭШ[ЭЭЛ]

Эсэгэ ороноо хамга... Агуу ехэ дайнда хабаа... Матвей Андрианович Жа... Дэба Цыренович Цыренов ... шадые арбадахи класс... урижа, «зоригжолгын ... шаал» гэһэн хөөрэлдөө ... гэргэбэ. Айлшад һураг... дайшалхы зам тухайгаа, ... тар зоригтой сэрэгшэд ... һонирхолтойгоор хөө... үгөө.

МҮРЫСӨӨН

Манай һургуулида ... болоор, мэргэн буудал... мүрысөөн үнгэргэгдөө. 6-... классай һурагшад Дүтэлү... совхозой залуушуултай ... даа. Пионернүүд шад... бэрхээр наадажа, хоёр... һуури эзэлээ. Комсомол... —3-дахи, совхозой залуу... нэгэдэхи һуурида гараа. ... гэн буудалгаар мүрыс... манай һургуулиин Дугар... рен Дышинов, Алла Гарма... Василий Цыбиков, Жарга... Гуржапова, Валерий Лу... нов гэгшэд шалгараа.

М. БАДМАЕВА, Захааминнай аймаг[ай] Дүтэлүүрэй дун[да] һургуулиин 10-дах[и] классай һурагш[ан].

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ШУХАЛА УУЛЗАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй Франциин Президент Ж. Помпидутай уулзалга гадаадын хэблэлэй, радиогой, телевидениин гол анхарал татана.

Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга тухай статьянуудые, шэнжэлэлнүүдые Франциин хэблэл үргэнөөр тунхаглана.

Пицундада болоһон уулзалга гүнзэгы удха шанартай гэжэ «Носьон» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай, Франциин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болоһон уулзалга хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаанай-экономическа харилсаанда шэнэ түлхисэ болохо байха гэжэ «Фигаро» газетын шэнжэлэгшэ тэмдэглэнэ. Пицундадахи уулзалга ехэ үрэ дүнгүүдые үгэхэ байха гэжэ Франциин арад зон хүлеэнэ.

Пицундадахи уулзалга тухай статьянуудые, шэнжэлэлнүүдые Венгриин газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһанда тунхаглаба. Уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэдэ «Мадьяар хирлап» газетэ гол анхаралаа хандуулан, Дүтын Зүүн зүгтэхи бүхы оронуудта амгалан байдалай хангагдахыень гүрэн бүхэн хүсэнэ гэжэ Советскэ Союз тоолоно гээд тэмдэглэнэ.

Европодохи хэрэгүүд тухай Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдые Германиин Демократическа Республикын хэблэл үргэнөөр толилно. Саг үргэлжын тусхай түлөөлэлгэтэ эмхинүүдые бии болгохо тухай асуудалаар ГДР-эй, ФРГ-гэй үгэеэ ойлголсоһыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэһэн байна.

Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд ехэ удха шанартай байха гээд Франци, Советскэ Союз тоолоно гэжэ Югославиин «Борба» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Франциин Президент Ж. Помпидутай хэһэн уулзалгада Японой хэблэл анхарал ехээр хандуулна. Пицундадахи уулзалга уласхоорондын шахардуу байдалые саашадань һуларуулха зорилготой совет дипломатиин шэнэ шата болоно гэжэ «Токио симбун» газетэ тоолоно. Энэ уулзалга Европодохи шахардуу байдал һуларуулха тухай хөөрэлдөөнүүдтэ нүлөөлхэ байха гэжэ «Иомиури» газетэ тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй Ж. Помпидутай хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай материалнуудые Италиин хэблэл эли газартаа толилно.

(ТАСС).

КУАЛА-ЛУМПУР

Орон соогуурнь аяншална

ТАСС

Албанай хэрэгээр Малайзида ерээд байһан СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насриддинова түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци орон соогуурнь аяншалжа ябана.

Делегациин гэшүүд Сабах штадай ниислэл — Кота-Кинабалу хотодо хүрэбэ. Малайзиин зүүн захадахи тус штадай экономикотой, соёл культуратай эдэнэр танилсаа. Совет айлшадай хүндэлэлдэ Сабахай правительство уулзалга хэһэн байна.

ТОКИО

СССР-ЯПОН; соёлой харилсаан

ТАСС

1974 ондо совет, япон эмхинүүдэй хоорондын соёл культурын, эрдэм наукын харилсаанай программада гадаадын оронуудтай хани барисаа, харилсаа холбоо тогтоохо Совет бүлгэмүүдэй союзай президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова, гадаадын оронуудтай соёлой холбоо барисаа тогтоохо Японой нэгэдэлэй түрүүлэгшэ С. Мацумаэ эндэ гар табяа.

Энэ программын үндэһөөр, Советскэ Союзда, Япондо выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ, суглаанууд үнгэргэгдэхэ, лекцинүүд уншагдаха, эрдэмтэдэй, уран зохёолшодой, уран зураашадай, композиторнуудай, журналистнуудай делегацинууд айлшалалсаха, уран һайханай бүлгэмэй коллективүүд мэргэжэл шадабаряа харуулха байна.

ПРАГА

ҺАЙН ҮРЭ ДҮНГҮҮД

ТАСС

Советскэ Союз, Польшо, Чехословаки ба бусад социалис оронууд уласхоорондын асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ, шахардуу байдал һуларуулха, сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөнүүдые сараха гадаадын нэгэдэмэл политика бэелүүлнэ гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак Польшын радио ба телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахые социалис оронууд оролдоно. Энэ политикань һүүлэй жэлнүүдтэ һайн үрэ дүнгүүдые асараа гээд тэрэ тэмдэглээ.

Ондо ондоо ниитын байгуулалтатай оронуудай эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонууд Европодо бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ Г. Гусак хэлэбэ. Бүхы дэлхэйн оршондо сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөнүүд удаа дараалан зайсуулан сарагдажа, арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ арга бии болоо.

СОФИ

Шахардуу байдал һуларуулха

ТАСС

Европодохи аюулгүй байдалай, хани харилсаанай түлөө Болгариин Национальна комитедэй пленум мартын 13-да эндэ болобо. Үнгэрһэн жэлдэ комитедэй хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые пленумдэ хабаадагшад зүбшэлөөд, Европо түбидэ шахардуу байдал һуларуулха, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ талаар хүдэлмэреэ саашадань эдэбхижүүлхэ тухай зорилгонууд хараалагдаа.

Комитедэй түрүүлэгшэ Д. Братанов пленум дээрэ элидхэл хэхэдээ, Советскэ Союз, мүн бусад социалис оронуудай гадаадын политическэ ажал ябуулганууд уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ.

ПАРИЖ

Журналисткада шан олгогдобо

ТАСС

Француз журналистка Мартин Моно Советскэ Союз тухай ном бэшээ. Парижай «Эдисьон сосиаль» хэблэл энэ номыень барлан гаргаһан байна. Репортажай түхэл маягтайгаар бэшэгдэһэн энэ һонин ном гүнзэгы удхатай гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Шан олголго — бэлигтэй бэрхэ журналистка Мартин Моногой ехэ амжалтын гэршэ мүн гээд «Юманите» газетын шэнжэлэгшэ тэмдэглээ.

БОНН

В. Брандт үгэ хэлэбэ

ТАСС

Шахардуу байдал һуларуулха гээшэ ФРГ-гэй мүнөөнэй правительствын бэелүүлдэг гадаадын политикын гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ федеральна канцлер Б. Брандт СДПГ-гэй парламентска бүлэгэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Гэхэ зуура, «Европодохи нэгэдэл, Атлантиин холбоон» ФРГ-гэй гадаадын политикын гол хараа шэглүүлнүүдтэ хабаатай гэжэ тэрэ хэлэбэ. Мүнөө «Юрэнхы дэлгүүр» бэрхэтэй байдалда ороод байна гэжэ В. Брандт сэхэ руунь мэдэрээ.

Онсо даалгабаринуудые дүүргэдэг федеральна министр Э. Барай Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай тогтоходоо, «экономическа харилсаанай гол асуудалнууд тухай хөөрэлдөөн болоһон байна» гэжэ канцлер мэдүүлбэ. Экономическа харилсаанай талаар манай хоёр ороной хоорондо ехэ арга боломжонууд бии гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ПАРИЖ

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэ хандаһан ур[ялга]

ТАСС

Камбоджын бэеэ даадаһан байдалай, ороной арад зоной эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэдтэй һаналаа нэгэдэлгын неделиие мартын 17-һоо 23 болотор үнгэргэхэ уряатайгаар Индохитадта амгалан байдал һэргээхын түлөө тэмсэдэг ороной 53 эмхи Франциин олонниитэдэ ... дабагдаа ... лагд... зонт... үргэ... ной ... үзэл... хандана.

ДЕЛИ

Эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын түлөө

ТАСС

«Эб найрамдалай, үргэн ниитэ ажалшадай социальна дэбжэлтын түлөө, демократиин түлөө, архис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта эсэргүүгээр Индиин Коммунис парти шууд сэхээр тэмсэнэ», — гэжэ КПИ-гэй Национальна Соведэй Генеральна секретарь Раджешвара Рао Делидэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

КПИ-гэй Центральна гүйсэдхэхэ комитедэй эндэ боложо дүүрэһэн суглаанай дүнгүүд тухай хөөрэхэдөө, орон дотор хэгдэжэ байһан социально-экономическа хубилалтануудые дэмжэхэ, арад зоной байдал һайжаруулха, үгытэй тулюур байдал усадхаха, хархис хүсэнүүдэй харата ябуулганууддта эрид харюу сохилто хэхэ талаар ороной олонниитые эльсүүлэн хабаадуулха гээшэ Индиин коммунистнууд ...

ДАМАСК

Шанга тулалдаан болоо

ТАСС

Мартын 12-то Сириин, Израилиин сэрэгүүдэй хоорондо байлдаанай зогсоогдоһон газарта 3,5 часай турша соо шанга тулалдаан болобо. Һүүлэй үдэрнүүдтэ Израиль Голанска гүбээнүүдтэхи байдал улам шахардуу шанга болтоо.

Сириин сэрэгэй командованиин түлөөлэгшын мэдээсэһэн ёһоор, энэ ... тагай сагаар 15 час 20 ... нутаа ... лобо ... Сириин сэрэгэй ... ракетэ ... хэһэн, номо хэрэгсэл ... һандаһан байна. Израил... нэгэ вертолёт буудагдан ... гаагдаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Залуу хүдэлмэришэн һуралсана» — түрүү бэшэг. «Социалис мүрысөөн — олоной оролдолгоһоо» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Үшөө ехэ амжалта туйлахын түлөө» — манай хөөрэлдөөн.

Гурбадахи хуудаһанда: «Шухала нөөсэнүүд» — С. Андрусенкын статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: М. Степановай романһаа хэһэгүүд. Элдэб һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.15 — СССР-эй арадуудай үбэлэй III Спартакиада. 1. Фигурна һолжоролго. Хоёр хоёроороо һолжоролго. Өөрын дуранай программа. 2. Сана. 3. Коньки. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал. 20.10 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телевизионно газетэ.

«Орбита». 20.40 — «Ступени» — телевизионно олон серитэй зүжэгэй «Крутые повороты» гэһэн 3-дахи сери.

Улаан-Үдэ. 22.00 — «Сэсэг» — эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно журнал.

«Орбита». 22.55 — «А плюс Б» — залуушуулай программа (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.40 — «Золотые ворота» — уран һайханай фильм.

«Орбита». 22.00 — СССР-эй арадуудай үбэлэй III Спартакиада. 1. Фигурна һолжоролго. Хоёр хоёроороо һолжоролго. Өөрын дуранай программа. 2. Сана. 3. Коньки.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, ... редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретар... — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельск... хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, со... ветского строительства и быта — 69-58, культуры ... школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, ... шинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02557. Заказ № ...